درعلیه غلطه‌ده (آرهولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղ.ռշ
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխանակ փոստայի թուղթ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Ինչպէս որ ամէն տարիք իրեն յատուկ հիւանդութեանց ենթակայ է, հոգեկան և մտաւորական մասնաւոր ախտեր կամ վիճակներ ալ կան որ կեանքի զանազան շրջաններուն մասնաւոր են, ընդհանրապէս։ Այնպէս որ, օրինակի համար, երբ մէկը յետադէմ թաղականի մը կամ հոգաբարձուի մը և ծանծաղամիտ մխթարի մը խօսքը կ'ընէ, անմիջապէս զուգընթաց գաղափարներու շղթան մեր երեւակայութեան առջեւ կը պատկերացնէ կոշտ ու կոպիտ և հաստ-ուղեղ ծերունի մը, ընկալեալ գաղափարներու և հնաւանդ նախապաշարումներու կաղապարի մը մէջ ձուլուած մտքով և ամիրայական կարծր սրտով մը օժտուած։

Այդ կարգի տիպարներ չեն պակսիր, երբեմն հոս, մեր մօտը, Թաղական Խորհուրդներու շրջանակին մէջ, ինչպէս մանաւանդ գաւառներու խորը, ուր կրթութիւն և դաստիարակութիւն անշուշտ տակաւին մեծ դեր մը ունին կատարելիք։

Բայց դատողութեան օրէնքները բոլորովին վեր ի վայր կը շրջին, երբ մարդ կը տեղեկանայ թէ դերերու արտասովոր փոփոխութեամբ մը, ամիրայական հովեր առնող Նորեր ալ պակաս չեն, մանաւանդ գաւառներու մէջ, խափանարար ըլլալու համար կրթական գործին որ ամէնէն առաջ Նորերուն սրտին մօտիկ հանգամանք մը պարտի ունենալ։

Մենք բնաւ քաջալերողներէն չենք այն նախապաշարումները որոնց համեմատ Նորերուն կրթական ուղղութիւնը միշտ լաւագոյնը կը սեպուի իր տեսակին մէջ, բայց երբ կը տեսնենք որ հիմնապէս պարկեշտ և կրթասէր երիտասարդներ ձեռք ձեռքի տուած իրական ջանքեր կ'ընեն իրենց ապրած միջավայրին մտաւոր և բարոյական մթնոլորտը ընդլայնելու համար, կրթական հաստատութիւնները բարւոքելով, անշուշտ մեծ ցաւ կը զգանք տեսնելով այն խուլ հակառակութիւնը որ իրենց ջանքերը ապարդիւն թողլու համար կը մղուի այսօր մխթարին, վաղը մխթարորդւոյն կողմէ։

Մենք տեսած ենք արուարձաններ, նոյն իսկ Պոլսոյ մէջ, ուր մխթար և մխթարորդի, կամ Թաղական Խորհրդի անդամ, և այս վերջնոյն զաւակը, մէկզմէկէ անջատուելով և հակառակ կուսակցութեանց բաժնուելով, դպրոցական խնդիրներու համար պայքարներ մղած են, եւ չենք զարմացած, գիտնալով թէ շատ անգամ հիներուն կրթական գործերու մէջ ունեցած ձեռնհասութիւնը ո՜րչափ անբաւական և երբեմն Նորերուն յաւակնոտութիւնը և կրթութեան անուան տակ ազօտած անկրթութիւնը ո՜րչափ զգալի է։ Միւս կողմէ, կրթական սկզբունքի մը շուրջը դարձած և հայրը զաւկէն բաժնելու աստիճան անկեղծօրէն յարգուած կրթական սկզբունքէ մը ծագած վէճ մը, որքան որ ազնիւ ըլլայ ըստ ինքեան, դարձեալ մեղմացուցիչ պարագայ մը ունի կարծես իր մէջ։

Բայց ինչպէս որ վերը ըսինք, կարելի չէ արդար զայրոյթ մը չզգալ տեղեկանալով որ գաւառական քաղաքներ կան դեռ այսօր ուր մխթար և մխթարորդի առանց կրթական որոշ սկզբունքի մը ծառայել կարծելու և միայն անձնական հաշիւներով, ձեռք ձեռքի տուած կը փորձեն քանդել ինչ որ հանրութեան բարւոյն և դաստիարակութեան օգտին համար, գործի տէր, խելքը գլուխը և ձեռնհաս երիտասարդներ կ'ուզեն շինել գովելի գործունէութեամբ։

Խօսքերնիս Կիրասոնի մասնաւորելով, ցաւօք կը տեղեկանանք թէ քաղքին մէջ պատուաւոր դիրք գրաւած և բարոյական արժանիքի տէր եղող երիտասարդներ որոնք առանց ո և է նիւթական ակնկալութեան՝ ազգային երկսեռ մանկտւոյն կրթութեան համար անձնուէր ջանքեր կ'ընէին, նորանոր դժուարութեանց մատնուած են այս օրերս այն անբնական օժանդակութեան պատճառաւ որ խումբ մը կարճամիտ երիտասարդներ պաշտօնանկ մխթարի մը զաւկին՝ անձնական շահերու և կիրքերու սիրոյն մղած պայքարին մասնակցելով, տեղւոյն խոհուն և լրջամիտ ազգայիններուն արդելք կ'ըլլան և ան ու աս կը հեռացնեն դաստիարակութեան բարենպատակ գործին մասնակցութենէ։

Մխթար մը, մանաւանդ երբ կը նկրտի ընդհանուր երկրին համար օգտակարութիւն ունեցող դաստիարակութեան գործը խանգարել, կրնայ հեռացուիլ։ Այդ բան եթէ չարդարացնէ, կրնայ գոնէ բացատրել —մանաւանդ երբ մխթարուհին բաւական լուսամիտ չէ— մխթարորդւոյն՝ հօրը վրէժը լուծելը ընկերներէն. բայց ինչ որ հոգեկան տկար վիճակի մը յայտարար նշանն է, այն ալ այն ազնիւ զգացմանց կուրացումն է առանց որուն երիտասարդ հոգիներ, դեռ նիւթական [illegible] հաշիւներու և անձնական տգեղ կիրքերու յարուցած մրրկալից հովերէն չչորցած, կարող չեն ընդհանուրի օգուտը մասնաւորին զոհել և այդ օգտին համար աշխատողներու ջանքերուն փոխանակ օժանդակելու, զանոնք ամլութեան մատնել, պարտադրելով մխթարներու և մխթարորդիներու հետ միանալով։

Ամսականաւոր պաշտօնեաներ շատ անգամ կու գան ու կ'երթան և հացի խնդիրը ամէն տեղ շատ տեսակ պայքարներու տեղի տուած է, այն հանգիսաւոր օրէն ի վեր երբ մարդ ճակտին քրտինքով պարտաւորուեցաւ ուտել իր հացը. բայց Կիրասոնի ազգայինները թո՛ղ լաւ գիտնան թէ կրթութիւն և դաստիարակութիւն այնպիսի նուիրական սկզբունքներ են զորս մարդոց համար ստեղծած է Աստուած և զորս մշակելով է միայն որ պիտի կարենանք թեթեւցնել մեր անձին և ուրիշներուն համար կեանքի պայքարին առթած բոլոր դառնութիւնները։

Որչա՜փ անձնական վէճեր և խնդիրներ կան որոնց մէջ հացի խնդիրը ո և է դեր չունի և եթէ քննենք անոնց սկզբնապատճառները, ուրիշ բան չպիտի գտնենք յաճախ, եթէ ոչ դէշ հասկցուած ԵՍ մը, խոպան մնացած մտքէ մը և կէս մշակուած հոգիէ մը ծնած։

Որպէս զի այդ կարգի դժուարութիւններ անկարելի ըլլան, մանաւանդ հացի խնդիրը նուազ ծանրութեամբ ճնշէ ներկայ և մանաւանդ ապագայ սերունդին ուսերուն վրայ, ծեր ու երիտասարդ թաղականներ, մեծ ու փոքր հոգաբարձուներ, մխթար և մխթարորդի, վերջապէս բոլոր հասարակութիւնը, հոս կամ այլուր, Կիրասոնի մէջ ինչպէս Սամսոն, պարտական են վարժարաններու շուրջը բոլորիլ և անկեղծ ու անձնուէր ջանքերով սատարել կրթութեան և դաստիարակութեան գործին, որով միայն կարելի է նպաստել մարդկութեան նիւթական և բարոյական յառաջդիմութեան և ապահովել ընդհանուրին համերաշխութիւնը մարդկային ընկերութեան մէջ։

ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

Գերմանիայէ վերադարձած երիտասարդ մը պատրաստ է դպրոցներու մէջ կամ մասնաւորներու Գերմաներէնի դասեր տալ։ Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ՇՈՒՐՋԸ

ՍԻՐՈ՞Վ, ԹԷ ՀԱՇՈՒՈՎ.

Ճիշդ ըսելով իբր հեռաւոր գաւառացի մը՝ այդ հարցումին իմաստը չհասկցայ։ Կարծեմ մասնաւոր միջավայրներու կը պատկանի այդ հարցումը։ Մեր կողմերը սէրը կ'ըմբռնեն իր հոմերականութեան մէջ ունեցած նշանակութեամբը և չենք գիտեր երբ բնաւ թէ հաշիւ չեն փնտռեր ամուսնութեանց մէջ։ Պոլսո՛ աղջիկը իր հետ օժիտ կը տանի, իմ բնավայրիս մէջ՝ տղան աղջկան հօրը և մօրը օժիտ կու տայ։

Հոն ամուսնութիւնը սուրբ է և իր վիճակները բնաւ պանդուխտի առիթ չեն տար։ 17-18, շատ շատ 20 տարեկան պատանի մը և 16-17 տարեկան պատանուհի մը ամուսնացած կ'ըլլան, և քանի մը տարին մէկ երկու հրեշտակներու սփոփանքով, երբեք ժամանակ չեն ունենար հաշիւը փնտռելու։ Այն կողմերը հարիւրին մէկ ամուրի չի գտնուիր և կը փաստաբանեմ թէ ամուսնացածները եթէ վէճ ալ ունենան, երկնային հրաման մը նկատելով, բնաւ գանգատ չեն ըներ, իբր բնական բան մը կը նկատեն արտասուելն ալ ժպտելուն ալ։

Ռուսոյի երազած նախնական կեանքը, հողէ մարդուն սուրբ և անձնանէր կեանքը զոր Թոլսթոյ այնչափ երազուն գոյներով կը պատկերացնէ, իր հմայքները ունի որ լայն ու նպաստաւորուած հորիզոններու գոյութեանը անգիտակից, իր փոքր ծիրը կը բոլորէ և ինքն իր մէջ կը հասնի։

Հոն էրիկ կնիկ հաւասարութեան խնդիրը դեռ չէ յուզուած ու մեր կիները իրա՛ւ շատ գիտուն ու կրթուած ըլլալու բարեմասնութիւններէն զուրկ, այլ նոյն ատեն սիրելի են մեզի, որովհետեւ լաւ մայրեր և անկեղծ սիրողներ են։

Սէրն ալ, մենք գաւառացիներս, չենք ըմբռներ ձեր հասկցածին պէս. կրթուած միջավայրներու սէրը կը յօրինուի կեղծ ժպիտներով, [illegible] պլպլատող [illegible], դղրդուն երդումներով։ Մեր կողմերու սէրը տարբեր է ձերինէն։ Անծանօթ ու անյայտ է այն սէրը, կուժի մը վրայ կամ ցորենի որաներու քով ճակտի թեթեւ կարմիրով մը խոստովանուած։ Ու հոն սիրողները եթէ ընտանիք կազմեն, երջանիկ կ'ըլլան. եթէ չկազմեն, կամաց կամաց կ'այրին ու մոխիր կը դառնան։

Գալով զարգացած տեղերու համար ձեր հարցումին,—որովհետեւ զիս անձեռնհաս կը զգամ,—Պ. Մամուրեան կը հաճի իմ տեղս պատասխանել։ «Ընտանիքի մը առաջին հիմը սէրը ըլլալու է, բայց ոչ մոլի և այրող կիրքը որ կրնայ [illegible] անհետանալ։ Աշխատասէր ու գործունեայ երիտասարդ մը երջանիկ ընտանիք կազմելու համար պէտք չունի հաշիւ փնտռելու, բաւ է որ սիրէ և սիրուի ու կրնայ երջանիկ ըլլալ։ Իսկ տկար և նիւթապէս անկարող երիտասարդ մը, որ հաշիւի համար կ'ամուսնանայ, հարիւրին ութսուն դժբաղդ կ'ըլլայ։ Ամէն պարագայի մէջ, հաշիւը երկրորդական դեր բռնելու է ամուսնութեանց մէջ»։ Ալեզարդ գրագէտի կարծիքն է այս, որ գրական ընտանիք կազմած է։

Ու եթէ ներէք, որ երեւակայած երջանկութիւնս կամաց մը խոստովանիմ, պիտի ըսեմ թէ զայն մաքուր և անկեղծ սիրոյ մէջ ու միայն սիրոյ մէջ պիտի փնտռեմ, միշտ նկատելով թէ, կարելի է [illegible] հաշիւը դէմ հանէ հոգւոյ ու մարմնոյ տգեղ արարած մը, որուն առաւելութիւնները պիտի ըլլան՝ [illegible] զարդեր ունենալ, օրուան մեծ մասը «Օ՜ֆ, հիւանդ եմ» ըսել, և զիս նկատել իբր հին յօդացաւեր դարմանելու համար վարձուած հիւանդապահ մը։

Իզմիր Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԶԲԱՂՈՒՄՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԵՒ ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

Տնտեսական յօդուածներու շարքի մը մէջ պիտի նշանակեմ այն կարեւոր զբաղումները, որոնցմով Թուրքիոյ ժողովուրդները կը պարապին՝ թէ՛ հարստանալու թէ՛ ապրելու համար։

1. Երկրագործութիւն.—Թուրքիոյ ժողովուրդին եօթը ութերորդը կը պարապի երկրագործութեամբ և անոր յարակից զբաղումներով, խաշնարածութիւն, պարտիզպանութիւն, այգեգործութիւն, բամպակի և ծխախոտի մշակութիւն, շերամապահութիւն։ Լեռներու և դաշտերու բոլոր բնակիչները և քաղաքներու բնակիչներուն ալ մօտաւորապէս մէկ չորրորդը երկրագործութեան այլ և այլ ձեւերովը կը հանէ իր ապրուստը։

2. Արհեստներ.—Մէկ կողմ դնելով, վերջին տարիներուն մէջ, քանի մը գլխաւոր կեդրոնները բացուած սակաւաթիւ գործարանները՝ Թուրքիոյ մէջ արհեստները կրնանք երկուքի բաժնել, սովորական արհեստներ և ճարտարագործական արհեստներ։ Սովորական արհեստները անոնք են, որ քաղքին և շրջականերուն առօրեայ պէտքերը կը լրացնեն, ինչպէս դարբնութիւն, կօշկակարութիւն, ևլն։ Թուրքիոյ ճարտարագործութիւնը կը ներկայացնեն բամպակէ, բրդէ և մետաքսէ զանազան հիւսուածներ ու բանուածներ, որոնք նահանգէ նահանգ, զանազան ցեղերու և ժողովուրդներու ճաշակին համաձայն կը փոխուին, տեսակով և յատկութեամբ։ Այս արհեստներովը կը պարապին գրեթէ բոլոր քաղաքներու բնակիչներուն կէսէն աւելին։

3. Վաճառականութիւն.— Թուրքիոյ մէջ վաճառական են այն ամէն անհատները որ իրենց մեծ կամ փոքր դրամագլուխը կը գործածեն՝ երկրին բերքերը և արհեստական արդիւնքները տեղէ տեղ փոխադրելու և շահով մը ծախելու համար. կամ միեւնոյն բանը կ'ընեն օտար երկիրներէ ներածուած ապրանքներուն և բերքերուն համար։ Այս տեսակ գործերով կը պարապի Թուրքիոյ քաղաքներու ժողովուրդին գրեթէ կէսը։

4. Պաշտօնէութիւն.—Անոնք որ հանրային գործերու մէջ կը ծառայեն և ամսական մը կ'ընդունին տէրութենէն կամ կրօնական ու ազգային հաստատութեանց սնտուկներէն, կը կոչուին պաշտօնեայ։ Յայտնի է որ Թուրքիոյ վարչական կազմակերպութիւնը՝ ընդունած է եւրոպական պետութեանց աշխատութեան բաժանման սկզբունքը. այս կերպով պետութեան մէջ պաշտօնի [illegible] ասպարէզներ բացուած են և հազարաւոր անհատներ և ընտանիքներ իրենց ապրուստը կը հոգան տէրութեան պաշտօնեայ ըլլալով։ Շատ սակաւաթիւ անձեր ալ, թէ՛ իսլամ թէ՛ հպատակ ազգութեանց կրօնական և ուսուցչական ասպարէզին հետեւելով, իբրեւ հանրային պաշտօնեայ՝ իրենց աշխատութեան փոխարէն ամսական մը կը ստանան և կ'ապրին։

Այս չորս գլխաւոր զբաղումներէն դուրս, Թուրքիոյ ժողովուրդները գրեթէ ուրիշ միջոցներ չունին իրենց ապրուստը հայթայթելու և դրամ շահելու համար։

Իրաւ է որ մեծ քաղաքներու մէջ կան նաեւ քանի մը արուեստներ. նկարչութիւն, բժշկութիւն, փաստաբանութիւն, ևլն. բայց ասոնք շատ սահմանափակ թիւ մը կը ներկայացնեն և միլիոնաւոր ժողովուրդ համրող երկրի մը տնտեսական կեանքին մէջ աննշան դեր մը կը խաղան։ Ասոնց վրայ աւելցնելու է նաեւ երկաթուղիները։

* * *

Թուրքիոյ մէջ ապրող ժողովուրդներուն զբաղումները մեր աչքին առջեւ ունենալով, կրնանք ըմբռնել թէ դրամը ինչ կերպով բաշխուած է երկրին մէջ։ Յայտնի է որ անհատի մը ունեցած դրամը առաջ կու գայ իր աշխատութեանց արդիւնքէն։ Եթէ Թուրքիոյ ժողովուրդին եօթը ութերորդը երկրագործ ընդունինք և ուսումնասիրենք անոնց ապրելու և շահելու միջոցները, կը տեսնենք որ ամէնքն ալ, քիչ ելեւէջով գրեթէ նիւթական միեւնոյն մակարդակին վրայ կը գտնուին։ Միեւնոյն վիճակը ունին նաեւ արհեստաւորները և պաշտօնեաները, որոնք կամ օրը օրին կ'ապրին կամ յաջողած են ապրուստի չափաւոր վիճակ մը ձեռք բերել։ Գալով վաճառականութեան, յայտնի է որ Թուրքիոյ վաճառականներուն 100էն 90ը պարզ միջնորդներ են, որոնց դրամագլուխը 1000 ոսկիէն անդին չ'անցնիր, և մնացած 100էն 10ը հազիւ կը ներկայացնէ 1000էն բարձր դրամագլուխ մը, որուն միջին բարձրութիւնն է 50,000 և բարձրագոյնը 100,000 լիրա։ Այս թիւերուն ճշդութիւնը կրնամ հաստատել՝ — հակառակ ժողովուրդի նախապաշարուած չափազանցութեան՝ — երբ խօսիմ վաճառականութեան միջավայրին վրայ։ Դրամի բաշխումը, Թուրքիոյ հարստութեանց բաշխման տեսակէտով, մեծ նշանակութիւն մը չունի առ այժմ, որովհետեւ այդ կերպ հարստութիւնը մշտակայ փոփոխութեանց ենթակայ է և մէկ ձեռքէն միւսը կ'անցնի։ Դրամի այս տեղափոխութիւնը ընկերային տեսակէտով խիստ օգտակար է ժողովուրդին առաջդիմութեան։ Այսօրուան Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Իտալիոյ ընկերաբանները, այս տեսակէտով կրնան նախանձիլ Թուրքիոյ վրայ։ Անոնք կ'ըսեն որ իրենց ժողովուրդը պէտք եղածին պէս չի վայելեր իր աշխատութեանց արդիւնքը և բռնական ճամբով կ'իյնայ ֆիզիքական ու բարոյական տառապանքներու մէջ։ Իրաւ է թէ Թուրքիոյ գլխաւոր կեդրոններու մէջ դրամատէրներու խմբակներ կազմուելով, շահագիտութեան և շահագործութեան գաղափարը արթնցուցին, իրաւ է որ ժողովուրդը զգացած է տառապանքի այս աղտոտ ձեւին անպատեհութիւնները —մանաւանդ արուարձաններու մէջ— և մերթ ընդ մերթ կը լեցնէ իր բողոքները, բայց տակաւին ազատութիւնը և երկրին բարքերը չեն նուիրագործած շահագործելու գաղափարը։ Ասկէ զատ կառավարութիւնն ալ զգացած է անպատեհութիւնը և օրէնքներ կը հաստատէ կեղծումներուն առաջքը առնելու համար։

Հարստութեանց բաշխման տեսակէտով, դրամէն աւելի կարեւոր և կենսական նշանակութիւն ունեցողը՝ հողային բաշխման խնդիրն է։ Թուրքիոյ մէջ այս բաշխումը արդար է և հիմնուած անհատին նախաձեռնութեանը վրայ։ Եւրոպական ամէնէն զարգացած երկիրները այսօր կը տառապին հողային խնդիրներով, որ միջին դարու ընկերային կազմակերպութեան վէրքն է, նոր Եւրոպայի կողին վրայ։ Եւրոպական արդի քաղաքակրթութիւնը, աւատականութեան ձեւը կործանեց, բայց անոր տնտեսական հանգամանքը մնաց։ Իսկ Թուրքիա, աստիճանաբար ջնջեց աւատականութեան հանգամանքը և երկրին հողերը յանձնեց անոր մէջ բնակող ժողովուրդին։ Այս իմաստով կարգադրութեանց շնորհիւն է որ այսօր Թուրքիոյ յետին գիւղացին, ինչ ազգութեան և կրօնքի ալ պատկանի, իր հողը ունի և յետին հովիւը՝ իր արօտավայրը՝ լեռներուն վրայ։ Անհատական սեփականութեան խնդիրը, որ այնքան կը յուզէ արդի Եւրոպական պետութիւնները, Թուրքիոյ մէջ բնաւ վէրք մը չէ։ Թուրքիացի որ եւ է անհատ՝ կը բաւէ որ աշխատասէր ըլլայ, ոչ միայն իր հողը ապահովապէս կը մշակէ, այլ կրնայ նորանոր հողեր ձեռք բերել, օգտուելով իր դրացիին աղքատութենէն, կամ այն ընդարձակ խոպան դաշտերէն, որոնք կառավարութեան սեփականութիւնն են և դրուած ժողովրդի տրամադրութեանը տակ։ Օսմանեան կառավարութեան նախկին զինուորական օրէնքը ատ եղաւ որ զէնքի զօրութեամբ գրաւուած որ եւ է հող, պետութեան սեփականութիւնն էր, իսկ պետութիւնը զայն կը յանձնէր տեղացի ժողովուրդին և հարկին հեռաւոր տեղերէ ժողովուրդ բերել կու տար, գրաւուած հողը շէնցնելու համար։ Իր վեհապետական իրաւունքը զգալի կ'ընէր պետութիւնը, իր գանձած տասանորդի և հողային տուրքերովը։ Օսմ. կայսրութիւնը Պոլսոյ մէջ հաստատուելէ յետոյ, կամաց կամաց Անատոլուի աւատական մանր մանր իշխանութիւնները ջնջեց, և հազիւ յիսուն տարի է որ վարչական միօրինակութեան հետ, հողային բաշխման միօրինակութիւն մըն ալ հաստատուած է կայսրութեան բոլոր նահանգներուն մէջ։ Ուրեմն Թուրքիա այսօր հարստութեանց բաշխման տեսակէտով, տնտեսական ընկերային տառապանք մը չունի։ Եթէ երկրագործը կը լքանէ իր հողը, եթէ քաղաքացի հողատէրը, իր գործերուն անյաջողութենէն կը ծախէ իր այգին ու արտերը, բնականաբար գնող մը կը ներկայանայ և այդ գնողը տեղացի դրամատէրն է յաճախ։ Որչափ ատեն այս հողային գնումները միայն գիւղացիներու և քաղաքացիներու շրջանակին մէջ, ո և է տնտեսական վտանգ չի ծագիր ժողովուրդին համար. բայց եթէ ժողովուրդը այնքան անխելք ըլլայ որ իր հողերը միշտ դրամատէրի մը յանձնէ դրամի փոխարէն, բնական է որ այդ դրամատէրները օր մը պիտի ստեղծեն հողատիրութեան շրջանը, որ տնտեսական լեզուով, նոյնքան մեծ դեր կը խաղայ՝ որքան դրամագլուխը. և այդ դերը կրնայ՝ ինչպէս երբեմն օգտակար, բայց մեծ մասամբ և գրեթէ վճռական կերպով՝ վնասակար ըլլալ, երկրին և ժողովրդին տնտեսական զարգացմանը համար։

Այս յօդուածիս գլխաւոր նպատակն է արթնցնել ժողովուրդին միտքը, որ հարստութեանց բաշխման մէջ, երկրին օրէնքներուն թոյլատրած ազատութիւնները աչքի առջեւ ունենան միշտ և իրենց հողերը ձեռքէ չհանեն։

Ով որ կտոր մը հող ունի գիւղի մը կամ քաղքի մը անկիւնը, ընկերային դիրք մը ունի իր ապրած միջավայրին մէջ։ Իր հողը կորսնցնողը իր դիրքն ալ կը կորսնցնէ։ Դրամէն վեր, խելքէն վեր, ամէն ճարտարութենէ վեր, հո՛ղը կայ։

Ռոտոսթօ Գ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՔԼՈՆՏԱՅՔԻՆ ԴԱՐՁՈՂՆԵՐԸ

Բ.

Պ. Թօմլէն այսպէս սկսաւ պատմել իր դէպի Քլոնտայք ճամբորդութիւնը և հոն անցուցած կեանքը։

—Մեր պաշարները գնելէ ետքը, որովհետեւ Սթիքին գետին երեսը սառոյց հալած էր ամբողջովին, շոգենաւի մը մէջ նստեցանք, որ մեզ Ֆօռ-Վրանկել պիտի տանէր։ Ծովու ճամբորդութենէ մը տարբերութիւն չունէր այդ անցքը. քիչ ատենուան մէջ հասանք Ֆօռ-Վրանկել՝ ուր թողուցինք շոգենաւը և գետի մակոյկ մը վարձեցինք ու քիչ աղէկ հաստատուեցանք մէջը։ Մեր մակոյկին հետ դեռ բաւական թուով ուրիշներ կային, խառն ի խուռն լեցուած բեռներով ու մարդիկներով։ Սթիքին գետին վրայ 12 ժամ նաւարկելէ ետքը կը հասնինք Կլէնորա ուրկէ անդին 150 մղոն կը մնայ մինչեւ Թէսլինի լիճը։ Վերջին աստիճան վտանգաւոր է այդ գետին վայրէջքը. երբեմն կը պատահի որ մակոյկներ հոսանքին սաստկութենէն իրարու կը զարնուին, յաճախ պարունակածնին ջուրին մէջ թափելով։ Ետքը ալ աւելի մեծ վտանգ մը կայ, ուրկէ դժուար պիտի ըլլայ միշտ ճողոպրիլ, եթէ նաւավարը փորձառութիւն չունենայ։ Ծառի ահագին ճիւղեր, փայտի խոշոր կտորներ կը ծփան ջուրին երեսը, որոնց զարնուելով, մակոյկը կրնայ խորտակուիլ. և կամ, այդ փայտի կտորները ծովային ահելի գազանի մը պէս յանկարծ երեւան կ'ելլեն մակոյկին ետեւէն և հոսանքին զօրութեամբ կուգան նաւակին կը զարնեն։ Տեղ տեղ ալ, գետին ջուրերը շատ ցած ըլլալով, խիճի և աւազի կոյտեր կամ ամբողջովին կը խորտակեն մակոյկը և կամ կը կաշկանդեն զայն։ Բարեբաղդութիւնը հոն է որ Հնդիկներ են նաւավարները և շատ փորձառութիւն ունին այս ջուրերուն վրայ նաւարկելու։

Կլէնորայի մէջ կը սկսի ոսկեխոյզի բուն կեանքը։ Ամէն մարդ բահ ու բրիչի բեռ մը ունի կռնակը. գլխաւոր դրամագլուխները՝ ոսկի փնտռողներուն։ Ես շատ վարժուեցայ այդ կոշտ գործիքները գործածելու։ Սակայն ամէնէն աւելի տապարն էր որ կը տաղտկացնէր զիս։ Եւ արդէն ոսկեխոյզները թէեւ իրենց գոյութիւնը այդ գործիքին կը պարտին, բայց բնաւ չեն սիրեր զայն։

Կլէնորայէն անդին մնացած 150 մղոնի ցամաքային ճամբորդութիւնը սոսկալի կերպով տաժանելի է։ Այդ ահագին անջրպետը պէտք է կտրել՝ բեռնաւորուած ուտելիքի և գործիքներու ծանրութեան տակ, երթալու համար Թէսլին լիճը՝ ուրկէ քիչ մը անդին կը գտնուին ոսկեհանքերը։ Ամէն բան սուղ է հոն։ Կով մը 250 ոսկի կ'արժէ, ձին ու ջորին ալ 200 ական ոսկի. նոյն իսկ եղած են ատեններ ուր ձի մը գնուած է 370 ոսկիի։ Իսկ ճամբու դժուարութիւններուն ամէնէն մեծն է բեռներու փոխադրութիւնը։ Մեզնէ իւրաքանչիւրը 1,400 ոսկիի բեռ ունէր իրեն հետ. այսինքն, 700 ոսկիի ուտեստ և 700 ոսկիի ալ գործիքներ, հագուստ, վրաններ, ևն.։

Ուտեստի բաժինը շատ լաւ հոգացած էինք, և իւրաքանչիւրնուս քով կը գտնուէր ութ ամսուան պաշար։ Ալիւրէ զատ՝ ուրկէ մեծ քանակութեամբ կը գտնուէր քովերնիս, առած էինք նաեւ ոչխարի և կովի չոր միս, աղած կամ տուփերու մէջ չոր պտուղներ ու բանջարեղէններ, քաքաօ, թէյ, խահուէ, մեծ քանակութեամբ ծներեկ, ինչպէս նաեւ լեմոնի թթու պարունակող պզտիկ տուփեր՝ ամառը օշարակ պատրաստելու համար։

Ասոնք բոլորը կը սպառէինք այն օրերը՝ ուր ձկնորսութիւն ու որս ըրած չըլլայինք, որովհետեւ ամառուան մէկ մասը ձկնորսութեամբ կ'ապրէինք ու ձմեռուան երկու ամիսն ալ որսորդութեամբ։ Պարապ կեցող չի կար մեր խումբին մէջ. ամէնքս ալ մեր նախասիրած աշխատութիւնները ունէինք և անոնցմով կը պարապէինք։

Երեք շաբաթէն կտրեցինք Կլէնորայէն Թէսլէն լիճը երկարող տաժանելի ճամբան։ Եւ, երբ ոսկեհանքերը հասանք, առանձին տեղ մը ընտրեցի ինծի համար և սկսայ աշխատիլ մէկ քանի ընկերներուս հետ։ Աղուոր կեանք մը կ'անցընէինք հոն, երբեմն դժգոհ, երբեմն ուրախ ու միշտ զուարթութիւնը չէր պակսեր մեր դէմքերուն վրայ, որովհետեւ շատ զուարճալի է այս կեանքը։ Յատուկ հրապոյր մը ունի, զոր չեմ գտած նոյն իսկ Բարիզ անցուցած կեանքին մէջ։ Իրաւ է որ յոգնութիւնը, վտանգներ և զրկումն, անօթութեան օրեր չեն պակսիր, բայց առանց ատոնց ալ բնաւ չպիտի զգայինք առատութեան օրերու առթած ուրախութիւնը։ Ոսկեհանքերուն մէջ ամէն մարդ իր տէրն է, իր վարպետը, իր աշկերտը։ Ամէնքն ալ իրենց համար կ'աշխատին և շատ ալ ոգեւորութեամբ։ Բայց փրնտռելու եկող անձեր են ընդհանրապէս ու բնաւ նեղութիւն չեն զգար երբ դժուարութեանց կը հանդիպին։ Օր մը օրանց չտեսայ մէկը որ տրտնջար բաղդին դէմ. ամէնէն հարստացածէն մինչեւ խեղճ ու կրակ վիճակի մը մէջ եղողին [illegible] փող դիւրին է գտնել այս հողեկանը՝ միշտ անտրտունջ ու միշտ զուարթ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇՆՈՐՀ

Մեծ բերկրութեամբ կ'իմանանք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Կայս. Բարձր. Իրատէ մը հրամայել որ Ազգ. Հիւանդանոցին ու Որբանոցին տրուած պետական հացի ու մսի պարէնին վրայ յաւելում մը ըլլայ։

Օգոստ. Սուլթանին կողմէ՝ Իր Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ եղած Կայս. այս նոր շնորհը երախտագիտութեամբ կը լեցնէ այդ մարդասիրական հաստատութեան պաշտպանեալները որոնք սրտաբուղխ բարեմաղթութիւններով կ'օրհնեն Ն. Կ. Վեհափառութիւնը։

* * *

Վաղը, չորեքշաբթի, տարեդարձ Գահակալութեան Վեհ. Սուլթանին, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուելիք հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններէն ետքը, Ս. Պատրիարք Հայրը Կայս. Պալատ պիտի երթայ՝ խնդակցութեան և բարեմաղթութեան ուղերձ մը տանելու և շնորհաւորութիւններ մատուցանելու։

— Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, որ եռանդուն կերպով գործի սկսած է, այդ մեծ հաստատութեան Հիւանդարանի ու յիմարանոցի բաժինները իր անմիջական հսկողութեան առարկայ ընելով՝ որոշած է բժշկական քննութիւն մը հաստատել որ կանոնաւորապէս պիտի կատարուի շաբաթը մէկ անգամ։ Կը լսենք թէ քննիչի (inspecteur) պաշտօնը առաջարկուած է Տոքթ. Վահրամ Թորգոմեան Էֆէնտիին որ սիրայօժար ընդունած է զայն։

Այս անօրինութիւնը որքան նոր նոյնքան գնահատելի է և տարակոյս չունինք որ լաւական արդիւնքներ պիտի տայ։

Տոքթ. Խորասանճեան Էֆէնտի որ՝ հակառակ իր բազմազբաղ վիճակին՝ ներկայ կը գտնուի Հոգաբարձութեան նիստերուն և իր մեծ փորձառութեան ու Հիւանդանոցին նկատմամբ ունեցած բուռն համակրութեան ներշնչած խորհուրդները կը նուիրէ իր յարգելի պաշտօնակիցներուն, բժշկական ճիւղին համար մասնաւորապէս, ինքնաբերաբար յանձն առած է անձամբ ներկայ գտնուիլ նորընտիր քննիչին կատարելիք առաջին այցելութեանը և մանրախոյզ կերպով աչքէ անցնել Հիւանդանոցը։

Հոգաբարձութիւնը միեւնոյն ատեն կը զբաղի Որբանոցին բարեկարգութեան, ընդհանուր կանոնագրի մը պատրաստութեան, Տնօրէնի մը ընտրութեան, ու հասոյթի բաւականաչափ աղբիւրներ գտնելու խնդիրներով, որոնք էական կարեւորութիւն ունին։

— Արաբկիրի մեր թղթակիցը կը գրէ օգոստ. 2 թուականով. — «Քաղքիս ազգ. վարժարանը վաղուընէ սկսեալ արձակուրդ պիտի վայելէ, շոգի՞ն թէ խոնջէնքէն. կրնանք ըսել երկուքն ալ, վասն զի աշխատութիւն մը ապարդիւն ըլլալուն համար՝ հանգչելու ակնքին զուրկ չի համարուիր. բայց այս երկուքէն աւելի, երրորդ պատճառն է կսծելի, զոր կը փափաքիմ ակնարկել. վարժապետներուն անօթութիւնն է պատճառ այս ակամայ փակման։»

— Արմաշ ու Դպրեվանքին բարձրագոյն կարգի 18 աշակերտներէն վեցը յառաջիկայ կիւրակի օր սարկաւագ պիտի ձեռնադրուին, որոնց նուիրուելու համար՝ Ս. Պատրիարք Հայրը իր կողմէ թաշկինակ ու բաճկոն պատրաստել տուած է։ Այդ ընծայացուներն են՝ Մշեցի Խաչատուր, Եւդոկիացի Եփրեմ, Արաբկիրցի Բարունակ, Կեսարացի Տիգրան և Օ՛ան և Սեբաստացի Թէոփէլ։

— Տ. Գնէլ և Տ. Տիրայր վարդապետները երէկ Մէսաժըրիի շոգենաւը երթալով, յանուն Ս. Պատրիարք Հօր ողջերթ մաղթեցին Սեբաստիոյ Առաջնորդ Տ. Պետրոս արքեպիսկոպոսին։

— Խասգիւղի Թաղ. Խորհուրդի մնացեալ երկու անդամներուն համեմատական քուէարկութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի։

* * *

ԱԶԳ. — Արեւելեան թէ Եւրոպական ասեղնագործութեան, պատմի, գծագրութեան և իր ամէն ճիւղերով փորձ և հմուտ վարժուհի մը, որ արհեստին նրբութեամբ և ճարտարութեամբը մեծ համբաւ ստացած է, կը փափաքի ազգային վարժարանաց և մասնաւորաց դաս տալ [illegible]։

Դիմել Արեւելքի խմբագրատունը։

20 1—3

* * *

ԿԱՐԴԱԼ Դ. երեսին մէջ Բանկալթիի Առեւտրական և Լեզուաբանական վարժարանին ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ։

ԱԶԳ. ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ ԲԵՐԱՅԻ

Բերայի Ազգ. վարժարանները և մանկապարտէզները կը բացուին օգոս. 20 Եշ. օր։

Աշակերտաց մուտք տալու համար պէտք է դիմել կանխաւ Խասյեան վարժարան ամէն օր առաւօտեան ժամ 1էն մինչեւ կէս օր,

3—4 110 Տնօրէն—Բէ–ն

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՍԱՆԹԻԱԿՕՅԷՆ վերադարձած ապստամբի քանի մը սպաներ մանրամասնութիւններ կու տան Սանթիակոյի անձնատուութեան վրայ։ Ամերիկացիները յուլիս 16ին ներս մտեր են։ Անձնատուութեան միջոցին Սանթիակօ բաւական պաշար, մաուզերեան մէկ միլիոն փամփուշտ և 12,000 գնդակ կայմ ու պատրաստ ունէին եղեր։ Մէրիմաք, զոր Ամերիկացիները ընկղմեցին Սանթիակոյի նեղուցին բերանը, թորփիլներու առջին գիծին վրայ [illegible] ելեր է։

ՋՕՐԱՎԱՐ ՄԱՅԼԶ Բոնսէյն (Բորթօ-Րիքօ) ճամբայ ելաւ Ուօշինկթըն երթալու համար։ Իրեն յաջորդեց զօրավար Պրուք։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ կառավարութիւնը՝ ներկայ կացութեան անորոշ վիճակին պատճառաւ, դեռ չարտօներ որ Սպանիոյ առեւտրական նաւերը մտնեն ամերիկեան նաւահանգիստները։

ՄԱՆԻԼԱՅԻ ԴԱՆՁԸ. — Ամերիկացիները Մանիլայի կառավարական գանձին 800,000 տոլլարական ոսկի գտան։

ԲՈՆՍԷ գտնուող Ամերիկացիներուն մէջ հիւանդութեան դէպքերը կ'աւելնան. հազար հոգի կան թիֆոյէ, փորհարութենէ և ուրիշ հիւանդութիւններէ բռնուած։ Բժշկապետը կ'առաջարկէ բոլոր հիւանդները Ամերիկա դրկել փութով։ Շիի դեղին տենդէ վարակուած չէ, այլ կլիմային գէշութենէն ծիւրած է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ. — Վատիկան, ինչպէս ծանուցեցաւ, անմիջապէս Մ. Նահանգներուն հետ պիտի սկսի բանակցիլ թէ Ամերիկացիներու ձեռքը ինկած սպանիական ստացուածքներու մէջ կաթոլիկ կրօնքին կիրառութիւնը ինչպէս պիտի կատարուի։ Կը կարծուի թէ Մեքսիկայի Մ. Նահանգներուն կցուած ատենին պէս պիտի ըլլայ։ Մեքսիկայի մէջ առաւելապէս սպանիոյի կղերին յաջորդեցին ուրիշ ազգէ կղերներ, մանաւանդ Ֆրանսացիներ։ Այս բնութեան պատճառաւ էր թէ Ֆրանսայի կղերը աւելի շատ կը սորվի սպանիական լեզուն քան թէ ուրիշ ազգի կղերը, և այս պատճառաւ սպանիական ցեղի ժողովուրդին վստահութիւնը կը վայելէ։ Հիմա հաւանական կը նկատուի որ նոյնը գործադրուի Բորթօ-Րիքոյի ու Քուպայի և եթէ հարկ ըլլայ՝ Ֆիլիփփեանց մէջ ալ։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԾԱԽՔԸ. — Մատրիտի պաշտօնաթերթը կ'ըսէ թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը վերջին պատերազմին համար յունուար 1էն մինչեւ յունիս 30, ծախսած է 448,369,450 ֆր.։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ. — Բոլթիմէ Բօրէ-Բոսթէնի Լոնտոնէն նամակ մը կը հրատարակէ, որուն մէջ ըսուած է. — «Թէև վերջերս անգլիական լրագիրներու մեծ մասը նպաստաւոր տրամադրութիւն մը ցոյց տուած է անգլօ-ամերիկեան դաշնակցութեան մը, մանաւանդ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ երկու տէրութիւններու շահերուն համար, սակայն Լոնտոնի դիւանագիտական շրջաններուն մէջ կը կարծեն թէ այս դաշնակցութեան իրականացումը այնչափ յաջող պիտի չըլլայ։ Իրաւ է որ այս նպատակը իր կուսակիցները ունեցաւ քանի մը ամերիկեան լրագիրներու մէջ, սպանիա-ամերիկեան պատերազմին ատեն Անգլիոյ բռնած ընթացքին հետեւանքով, բայց հիմա, հաշտութիւնը կնքուելէն յետոյ, Մ. Նահանգաց մամուլը պաղ ընթացք մը բռնած է այս ծրագրին նկատմամբ, վասն զի ճանչնալով հանդերձ թէ երկու տէրութիւնները բարոյական մէկ քանի հասարակ շահեր ունին, սակայն գլխաւոր պատճառ մը չեն համարիր քաղաքականապէս աւելի սերտ միութիւն մը առաջ բերելու։ Ամերիկեան լրագիրները կը հերքեն նաև այն լուրը թէ արտաքին գործոց նոր նախարար Պ. Հէյ, Լոնտոնի ամերիկեան նախորդ դեսպանը, կուսակից ըլլայ անգլօ-ամերիկեան դաշնակցութեան գաղափարին և թէ իր նոր պաշտօնին մէջ անոր իրականացման պիտի աշխատի։ Ընդհակառակը, Պ. Հէյ միշտ սկեպտիկ եղած է այս ծրագրին համար, այն օրէն երբ երկու երկիրներու լրագիրները սկսան գրել անոր վրայ։ Ասկէ կ'երեւայ թէ Անգլիոյ, Մ. Նահանգաց ու Ճափոնի երրեակ դաշնակցութիւն մը, Մայր. Արեւելքի քաղաքականութեան նկատմամբ, այնչափ շատ իրականալի բան մը չէ։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ. — Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Ջարին հրամանաւ, արտաքին գործոց նախարար կոմս Մուրավիէվ օտար քաղաքագէտներուն գեկոյց մը յանձնեց, դիմելով զինուած երկիրներու և չափազանց սպառազինութիւններու որոնց ճնշման ներքեւ հազիւ կրնայ տոկալ ժողովուրդը։ «Ներկայ կացութեան շարունակութիւնը մեծ յեղաշրջում մը պիտի առաջնորդէ։ Բոլոր տէրութեանց գերագոյն պարտքն է սահման մը դնել անդադար սպառազինութիւններու և հետամուտ ըլլալ այն միջոցներուն որոնք կրնան անխուսափելի աշխարհի աղէտներուն առաջքը առնել։» Ռուս կառավարութիւնը ներկայ ժամանակը շատ նպաստաւոր համարելով այս մասին միջազգային բանակցութիւն մը կատարելու, Ջարը հրամայեց արտաքին գործոց նախարարին առաջարկել այն բոլոր տէրութեանց որոնք դեսպան ունին Բեթերսբուրկի մէջ, դեսպանախորհուրդ մը գումարել, այս ծանր խնդրով զբաղելու։ Դեսպանախորհուրդը տէրութեանց մէջ համաձայնութիւն մը պիտի հաստատէ, համերաշխաբար նուիրագործելով արդարութեան և իրաւունքի սկզբունքները որոնց վրայ հիմնուած են տէրութեանց ապահովութիւնը և ժողովուրդներու բարեկեցութիւնը։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՀԱԲԵՇՍՏԱՆ. — Մենելիք քանի անգամ յայտարարեր է Իտալիոյ ներկայացուցիչին թէ սահմանագլուխի խնդիրներու համար այլ եւս պիտի չխօսի Իտալացիներուն հետ. բայց կը վախնայ թէ Անգլիա ու Իտալիա համաձայնելով չըլլայ որ Իտալիա Հաբէշստանի մէջ ունեցած գաղթականները Անգլիոյ թողու։ Իտալիա պիտի որոշէ բնաւ երբեք չի տալ Մենելիքի առ երկու պատճառներով. — 1. Ալ-բոլի և Օբոքի-Բիկոնաֆի ընկերներ, որոնցմէ Իտալիա կախուած է իր անկայուն գրնտուները, պիտի ապաստանին եթէ Հաբէշստանի ուղղութեան տակ մտնեն, վասն զի Մենելիքի վրէժխնդրութենէն կը վախնան։ 2. Մենելիք աւելի լաւ կը համարի որ այդ նահանգները փոխանակ Անգլիացիներուն, Իտալացիներուն ձեռքը մնան։ Իտալեան գաղթականութեան սահմանագլուխը պիտի ըլլան Մորէպ, Ամանա և Պելէգա գետակները։ Մենելիք ուշադրութեամբ կը հետեւի անգլօ-եգիպտական արշաւանքին։ Կը վախնայ որ Օմտուրմանի գրաւումէն յետոյ Անգլիացիները ուղղուին Կէտարէֆ ու Կորտոֆան նահանգներուն որոնց համար կը պնդէ թէ իրաւունքներ ունի։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԵՒ ՔԱՆԱՏԱՅԻ անհամաձայնութիւնները կարգադրելու համար կազմուած խառն յանձնաժողովին աւանդութիւնները իր աշխատութիւնները աւարտէ ետքը պիտի հրատարակուին, սակայն յանձնաժողովին օրակարգին նկատմամբ տեղեկութիւն չի կայ։ Սակայն կ'ըսուի թէ, խորհրդակցութեանց առաջին առարկան պիտի ըլլայ Ալասքայի սահմանագլուխները գծելու խնդիրը, որ Քլոնտայքի մէջ ոսկեհանքեր գտնուելէն առաջ կարեւորութիւն չունէր, բայց հիմա անհրաժեշտ է, որովհետեւ այդ տեղեր մեծ թուով ամերիկացիներ կը գտնուին։

— Բարիզէն օգոս. 29 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ընդհանուր զինաթափութեան համար Ջարին այս առաջարկութիւնը շատ մեծ տպաւորութիւն գործեց։ Այս առաջարկութեան Ռուսիոյ նախաձեռնութիւնն ալ համակրանք գտնուած է։ Մօտերս դեսպանախորհուրդ մը պիտի ներկայացուի։ Ֆրանսական մամուլը առհասարակ զինաթափութեամբ կը գնահատէ այս առաջարկութիւնը։ Միայն Մօրէն ու Րօշֆօռ վերապահութեամբ կ'ընդունին Ֆրանսայի շահերուն տեսակէտով։ Անգլիական լրագիրները անկարելի կը գտնեն գործադրութիւնը։ Իտալիոյ մամուլը կը կարծէ թէ Ֆրանսա պիտի չհամակերպի։ [illegible] կը ջատագովէ Ռուսիոյ առաջարկութիւնը, մանաւանդ անոր համար որ Ռուսիոյ նման մեծ տէրութեան մը կողմէ կ'ըլլայ։ Կը գովէ Նիքոլա Ջարին մեծանձնութիւնը ու մարդասիրութիւնը, որոնք արդէն ծանօթ էին, կ'ըսէ։ Այս կարգի բարի գործի մը ձեռնարկելով երախտագիտութեան պիտի արժանանայ քաղաքակրթութեան ու մարդկութեան բոլոր բարեկամներէն։ Վերջապէս Թայմզ թերթը կը յուսայ որ մեծ տէրութիւններ ըր համակերպին Վեհ. Ջարին այս մեծ [illegible]։

— Քաղաքապետութեան պաշտօնատան մէջ անցեալ չորեքշաբթի ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ յանձնաժողովի անդամներուն ի պատիւ։ Երկու կողմէ բանախօսութիւններ ըրին և յայտարարեցին թէ պատուիրակները լաւ տրամադրութիւններ ունին և նպաստաւոր լուծում մը յուսալի է։

ՔԱՆԱՏԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ անգլիական երեք մարտանաւ մտեր Քիպէկ կը սպասեն։ Սպանիա-ամերիկեան պատերազմին նշանաւոր հանդիսացող Ամերիկեան մարտանաւերէն երկուքն ալ հաւանօրէն Քիպէկ պիտի երթան, անգլիական մարտանաւերուն բարեկամական ցոյց մը ընելու։

ՊԷԼՃԻՔԱ ԵՒ ՉԻՆ. — Սէնթ-Ճէյմզ կ'իմանայ իր Պէրլինի թղթակցէն թէ Չին իր ծովեզերքներէն և ոչ մէկը կ'ուզէ վարձու տալ Պէլճիքայի։ Բայց միւս կողմէ կ'ըսուի թէ Լոնտոնի չինական դեսպանը Պրիւսէլ գացեր է, ուր տասը օրի չափ պիտի մնայ։ Կ'երեւայ թէ կարեւոր բանակցութիւններ պիտի կատարուին։

ՎԻԷՆՆԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ կայսրը իր ներկայութեան ընդունեց է Աւստրիոյ և Հունգարիոյ նախարարապետները և [illegible] նախարարները։ Նախարարներու խորհրդակցութիւնը կը շարունակուի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ճամբաներու և հաղորդակցութիւններու նախարարը որոշեց սկսիլ տալ նախնական աշխատութիւնները երկաթուղիի գիծին որ Լոձ ու Քալիշ քաղաքները (գերման սահմանագլուխին վրայ) պիտի միացնէ։ Այս գիծը կրկին կարեւորութիւն պիտի ունենայ, որովհետեւ ոչ միայն ռուսական Լեհաստանի երկաթուղիի գիծերը պիտի աւելցնէ, այլ ուղղակի հաղորդակցութիւն պիտի հաստատէ Ռուսիոյ հարաւային ու արեւմտեան հարաւային գաւառներուն և Գերմանիոյ կեդրոնին առեւտրական ու ճարտարարական հրապարակներուն հետ։ Նոր գիծը 113 քիլոմէթր երկայնութիւն պիտի ունենայ։

— Ռուս կառավարութիւնը որոշեց Վիսթուլայէն մինչեւ Պուկ (ռուսական Լեհաստան) ջրանցք մը շինել։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ երկաթուղիներու վարչութեան պատրաստած վիճակագրութենէն կ'երեւայ թէ պետութեան շահագործած երկաթուղիներու երկայնութիւնն է 9 միլիոն 179,535 քիլոմէթր, պետութեան սեփական ու մասնաւոր ընկերութիւններու կողմէ շահագործուածներուն՝ 53,411 և մասնաւոր ընկերութիւններուն՝ 7,622,669, գումար, 16,855,615։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ. — Մասնաւորին կը հեռագրեն առ Սէնթ-Փեթերսբուրկէն թէ չինական խնդրին համար Սէնթ-Փեթերսբուրկի գրած յօդուածը յուսախաբեր է ռուսական մամուլը։ Միայն Նովոյէ Վրէմիա խօսելով, կ'ըսէ թէ Չինաց խնդրին առթիւ Ռուսիոյ բռնած ընթացքը գայթակղեցուցած է անգլիական մամուլը, որովհետեւ Անգլիացիները Չինաց երկրային ամբողջութեան վրայ անկեղծ առեն խօսելով ուրիշ նպատակ ունեին։

— Չինաց կողմէ Անգլիա ու Պելճիքա ղրկուած արտասովոր դեսպան Լի-Բոնկ-Լօ վերջերս Պելճիքայի թագաւորին ներկայացաւ։

— Վերջին լուրի մը նայելով, Պեքինի անգլիական դեսպանը Չինաց արտաքին գործոց Խորհուրդին ներկայանալով պաշտօնական յայտարարութիւն մը ըրեր է որ Չին եթէ չհամակերպի Անգլիոյ պահանջումներուն, հետեւանքը պատերազմ պիտի ըլլայ։ Մայրագոյն Արեւելքի անգլիական ամբողջ նաւատորմը Վէյ-Հայ-Վէյի նաւահանգիստին մէջ կը համախմբուի։ Անգլիա այս միջոցով կ'ուզէ ճնշում բանեցնել Չինաց վրայ։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ Վիլհելմինա թագուհիին թագադրութեան առթիւ սա տեղեկութիւնները կը հաղորդուին թագին վրայ. — Նրբակերտ ոսկի է, ադամանդներով զարդարուն. և կը պահուի արքայական գանձարանին մէջ. կ'արժէ 2,600,000 ֆր.։ Բարթուղիի թագաւորին թագին հետ բաղդատելով շատ պարզ է, որովհետեւ Բարթուղինը 38 միլիոն ֆր. կ'արժէ, Զարին թագին գագաթին վրայ յակինթէ խաչ մը կայ մեծարժէք ադամանդներով, որ մէկ քանի միլիոն ֆր. կ'արժէ։ Անգլիոյ թագուհիինը կը բաղկանայ շքեղ յակինթէ մը, խոշոր շափիւղայ մը, 8 զմրուխտ, 20 ակնանգակ, 273 մարգարիտ և 2640 ադամանդներէ, կ'արժէ տասը միլիոն ֆր.։ Ամենէն մեծարժէքը Բարոտայի (Հնդկաստան) [illegible] թագն է, որ հինգ կարգի վրայ շարուած ադամանդ ունի։ Արժէքն է 49 միլիոն ֆր.։

ԿԵՂԾ ՊԱՆՔՏՈՄՍ. — Պէրլինի կայսերական պանքան մինչեւ հիմակ 300,000 մարքէ աւելի կեղծ պանքատոմսեր ձեռք անցուց։ Դրամանենգը Կրնինկթալ, որ պանքային նախկին ցրիչներէն է, կ'ըսէ թէ 250,000 մարքի պանքատոմս միայն շինած է։

ՀԵԾԱՆԻՒՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ. — Հիմա Գերմանիոյ մէջ հեծանիւները այնչափ շատցան, որ կառավարութիւնը մտածեց հարկ մը ձեռք բերել. ասոր համար իւրաքանչիւր հեծանիւ որոշեալ տուրք մը տայ։ Գերմանիոյ մէջ 32,000 հեծանիւ կայ, որով կառավարութիւնը բաւական հասոյթ մը պիտի ունենայ։

ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ. — Հռոմէն կը հեռագրեն թէ Բարիզեան մէկ քանի թերթերու թղթակից Պ. Լորթոն-Միլէյ, անցեալ չորեքշաբթի, ատրճանակով անձնասպան եղեր է։ Նամակ մը ձգեր է որուն մէջ ըսուած է թէ թոքախտի ենթակայ ըլլալուն համար վերջ կու տայ իր կեանքին։

«ՊՈՒՐԿՈՆԵՐ»Ի ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Զանազան նաւահանգիստներէ վերջերս Նիւ Եորք հասնող շոգենաւեր ծովու վրայ մարդու բազմաթիւ դիակներ տեսեր են, որոնք Պուրկոնեէի նաւաբեկութեան զոհերն ըլլալու են։

Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ արեւմտեան և արեւելեան կողմերը մէկ քանի օրէ ի վեր սաստիկ տաք կ'ընէ։ Շիքակոյի մէջ վերջերս չորս հոգի արեւահարէ մեռան և քսան հոգի ալ ծանրապէս հիւանդ են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Օգոս. 25ին Ալեքսանտրոբոլի մէջ (Կովկաս) երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեցաւ. երեսունի չափ գիւղեր հիմնայատակ կործանեցան։ Գետնին տակէն սաստիկ որոտումներ լսուելով ժողովուրդը սարսափեցաւ։ Ալեքսանտրոբոլի մէջ շատ մը տուներ փլան. քաղքին ամբոցները կործանեցան։ Յայտնի չէ թէ մարդու կորուստ կայ թէ ոչ։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՐԴԻՒՆՔԸ. — Չորեքշաբթի երիկուն Բարիզի ճաշարաններէն մէկուն մէջ տեսարան մը տեղի ունեցաւ։ Անծանօթ յաճախորդ մը ներկայանալով ուզեց մասնաւոր սենեակի մը մէջ ճաշել և միանգամայն նամակի թուղթ և գրիչ ու կաղամար ուզեց։ Անծանօթը սենեակը քաշուելէն ժամ մը ետքը, հրազէնի պայթում մը լսուեցաւ։ Ճաշարանապետը ձայնը եկած տեղը փնտռելով վերջապէս անծանօթին գտնուած սենեակը բացաւ և տեսաւ թէ մարդը գետինը փռուած էր. ռէվօլվէրի գնտակ մը գլուխը ծակելով գանկին միւս կողմէն դուրս ելած և ամբողջ ուղեղը դուրս պոռթկացած էր. անծանօթը դեռ կը շնչէր դժուարաւ։ Բժիշկ մը բերուելով հաստատեց թէ վէրքը մահացու է և բժշկելու բնաւ յոյս չկայ։ Անծանօթը պահ մը աչքերը բացաւ և շուրջը կեցողները տեսնելով մարած ձայնով մը խնդրեց որ սեղանին վրայ գտնուած նամակները իրենց հասցէին յանձնեն։ Մէկը իր մօրը ուղղած էր Ավինեօնի մէջ և երկրորդը՝ թաղին ոստիկանապետին։ Այս նամակներ պիտի հաստատեցին անծանօթին ո՛վ ըլլալը։ Բոսէլ անուն մարդ մըն էր, որուն կինը Էլէոնոր Պէքէթ, ինչպէս ծանուցինք, անցեալները Սորրէնթոյի մէջ (Իտալիա) մեռած գտնուեցաւ։ Բոսէլ իր կնոջ հետ ուղեւորութիւն մը կը կատարէր Իտալիոյ մէջ։ Օր մը Սորրէնթոյի մէջ կառքով պտոյտի ելան կնոջը ընկերակցութեամբ. կառապան չտեսաւ և Բոսէլ ինք վարեց ձիերը։ Իրիկունը երկու առանձին դարձաւ. պատմեց թէ կինը ժայռի մը գագաթէն գլորուած ծովը ինկած էր։ Մարդ ղրկեցին և Էլէոնորի մարմինը գտան ցոյց տուած տեղէն։ Այս խորհրդաւոր պարագաներէն ոստիկանութիւնը կասկածելով Բոսէլը ձերբակալեց։ Հարցաքննութեան պահուն մութ խօսքեր ըրաւ և շփոթած էր։ Դատաւորը իմացաւ թէ մէկ քանի ամիս առաջ կինը իր կեանքը ապահովագրած էր 250,000 ֆր.ի։ Բոսէլ չորս օր յետոյ 4000 ֆր.ի երաշխաւորութեամբ արձակուեցաւ, միշտ Իտալիոյ ոստիկանութեան տրամադրութեան տակ ըլլալու պայմանաւ։ Բոսէլ, փոխանակ Իտալիա մնալու, Բարիզ գնաց, ապահովագրական ընկերութենէն 250,000 ֆր.ը գանձելու, բայց մերժեցին ըսելով որ իր կնոջ մահուան պատճառները պէտք է ճշդուին։ Ոստիկանութեան ուղղուած նամակին մէջ Բոսէլ ըսած է թէ անձնասպան եղած է որովհետեւ իր կնոջ եղերական մահէն յետոյ վանական ամբաստանութիւններու ենթարկուած էր։ Բոսէլ ճաշարանէն հանուելով հիւանդանոց տարուեցաւ, ուր քիչ յետոյ մեռաւ առանց սթափելու։ Ոստիկանութիւնը հարցաքննեց մայրը, որ պատասխանեց թէ տղան ժամանակէ մը ի վեր ջղային հիւանդութեան ենթակայ էր։

Քաղաքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Տրապիզոնի քաղաքապետութեան նախագահ Հասան պէյի։ Միւթէմայիզի աստիճան՝ Ռուսճուքի ամ. առեւտրական գործակատար Համի պէյի։

— Թիֆլիսի ամ. փոխ-հիւպատոս կարգուեցաւ Իպրահիմ հիւպատոսարանին քարտուղար Համտի էֆ.։

— Գ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Մուսուլի արքունի կալուածներու յանձնաժողովին նախագահ Զիհնի փաշայի։

— Բ. կարգի Շէֆքաթ՝ Պետական Խորհուրդի անդամ Պէհճէթ փաշայի աղջկան։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ. — Վեհ. Սուլթանը, Իր գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, հրամայեց ազատ արձակել 36 բանտարկեալ որոնք իրենց պատժին երկու երրորդ մասը աւարտած են։ Կայս. Իրատէն հրամայեց որ գաւառներու մէջ ալ այս կարգի բանտարկեալներ արձակուին։

— Զինուորական բանտարկեալներէն՝ իրենց պատժին երկու երրորդ մասը աւարտողներն ալ պիտի արձակուին։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանը իմանալով որ Մարոքցի 86 կարօտ ուխտաւորներ, որոնք այժմ Աֆրիկեան Տրիպոլիս մաքրանոցը կը գտնուին, նիւթապէս անկարող են իրենց տեղը վերադառնալու, հրամայեց անոնց շոգենաւի ծախքը տալով իրենց տեղերը ղրկել։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ. — Երէկ Կ. Պոլիս հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ կիրակի օրը ժամ 9ին Իզմիրի օտար ապրանքներու մաքսատան մթերանոցներու մէկէն հրդեհ ծագելով ամբողջ մթերանոցները՝ մէջը գտնուած ապրանքներով բոլորովին այրեր են, հակառակ եղած մեծամեծ ջանքերուն։ Այս դէպքը ուշագրաւ կը համարուի, որովհետեւ կրակը պատահած է գործառնութիւն չկատարուած օր մը, կիրակի։ Եղած վնասը քսան հազար ոսկիէն աւելի կը հաշուուի։

— Մաքսային վերատեսչութիւնը Նուրի ու Շէվքի պէյերէ և Իրաւաբան Խորհրդական Նիզամէտտին պէյէ բաղկացեալ քննիչ յանձնախումբ մը կազմեց և ճամբու ծախքերնին ալ տուաւ, անմիջապէս Իզմիր երթալու և հրդեհին նկատմամբ քննութիւն կատարելու համար։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ նահանգին ամէն կողմերուն մէջ զինուորական մարզանքները սկսան։ Ժողովուրդը եռանդով կը մասնակցի։ Կուսակալ Նամըք փաշա ամէն օր մարզանքներու տեղը կ'երթայ և կը քաջալերէ։

ՖԵՆԷՐԻ Պատրիարքարանին մայր եկեղեցին մէջ վաղը առտու ժամ 3½ին գոհաբանական հանդիսաւոր աղօթքներ պիտի կարդացուին Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։ Կղերականները ու երեւելիները հրաւիրուած են։

ՀՐԷԻՑ Ղալաթիոյ Սինակոկին մէջ վաղը գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅԻՆ այն մասերը, որոնց նորոգութիւնը աւարտած է, վաղը, տարեդարձ գահակալութեան Վեհ. Սուլթանին, պիտի բացուին։ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը երէկ աչքէ անցուց այդ տեղերը։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ, Սկիւպի մետրապոլիտին հետ, երէկ դատական նախարարին ապարանքը գնաց և տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

ՌԷՃԻԻ ընդհ. Տնօրէն Պ. Ֆարնէլի, քաղաքի Նուրի պէյ և փաշական Խորհրդարանի փոխ-նախագահը երէկ հրաւիրուեցան ելմտական բարենորոգումներու յանձնաժողովին։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ընկերութեան ճարտարագէտները մէկ քանի օրէն պիտի սկսին որոշելու՝ մինչեւ Թաթավլա շինուելիք գիծին անցնելիք տեղերը։

ՍՈՖԻԱՅԻ մէջ Առեւտրական Պանքա անունով նոր ընկերութիւն մը կազմուեցաւ որ պարտաթուղթեր շրջաբերութեան պիտի հանէ, սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններով պիտի զբաղի և Պուլկարիոյ երաշխաւորութեամբ շրջաբերութեան հանուելիք պարտաթուղթերը ծախելու համար ճիւղ մը պիտի հաստատէ։ Ընկերութիւնը մէկ քանի օրէն գործի պիտի ձեռնարկէ։ Օտար երկիրներու մէջ իրեն պիտի աջակցին և մանաւանդ Պէշթի հունգարական առեւտրական պանքային հետ շատ յարաբերութիւն պիտի ունենայ։ Այս ընկերութեան առաջին պարտականութիւնը պիտի ըլլայ ապահովցնել Պուլկարիոյ՝ եւրոպական տէրութիւններուն հետ ունեցած առեւտրական ու սեղանաւորական յարաբերութիւնները։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ դեսպանը որ Վիէննա գացած է, վաղը Կ. Պոլիս կը դառնայ։ Առջի օրը Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր ներկայացեր է։

ՀԵԼԼԷՆ դեսպանատան Ա. թարգման Պ. Նաում առժամապէս պիտի վարէ առողջապահական Խորհրդոյ հելլէն պատուիրակի պաշտօնը, փոխանակ վախճանեալ Տոքթ. Վաֆիատէսի։ Դեսպանը Կ. Պոլիս գալուն պիտի որոշէ բուն [illegible] պատուիրակը։

ՀԻՐՇԻ այրին 60,000 ամ. ոսկի նուիրեց Ալեանսի հրէայ հաստատութեան։

«ՆՈՎԻՆԻ» պուլկար լրագրին խմբագիր Պ. Մաքեդոնսքիի սպանիչը Սոֆիայէն Վառնա տարուեցաւ դատուելու։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան Պիւյիւքտէրէի ամառանոցին մատրան մէջ առջի առտուն հոգեհանգիստ կատարուեցաւ Ալեքսանդր Գ. կայսեր մահուան տարեդարձին առթիւ։ Ներկայ էին դեսպանը, պաշտօնեաները, պահականաւերուն հրամանատարները ու սպաները և ռուս գաղթականութեան երեւելիները։

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ Վիլհելմինա թագուհին վաղը իր ծննդեան 18րդ տարեդարձը պիտի տօնէ և չափահասութեան տարիքը մտնելով տէրութեան ղեկը ձեռք պիտի առնէ։ Այս առթիւ Հոլանտայի դեսպանատան մատրան մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կարդացուին։ Ցերեկ դեսպանը շնորհաւորութիւններ պիտի ընդունի։

ՊԵՐԼԻՆԻ ամ. դեսպան Թէվֆիք փաշա Հերինկստորֆի ջերմուկները գնաց։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ մէջ, կ'ըսէ Մոնիթէօր, սովը բաւական զգալի եղած է։ Կայս. կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է ժողովուրդին օգնելու։

ՊԱԼԱԹՈՒ պուլկարական նորակառոյց եկեղեցին օծումը սեպտ. 8ին պիտի կատարուի։ Ներկայ պիտի ըլլան պուլկար մէկ քանի նախարարներ, Սոֆիայի քաղաքապետը, Ս. Էկզարքը և այլն։

ՊԱՃԱՐԱԽՏ. — Մարաշի շրջակայքը պաճարախտ երեւան ելեր է։

ՇԱՔԱՐԻ ԳԻՆԸ Եւրոպայի հրապարակներուն մէջ բարձրացաւ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ բարեկարգութիւնը կատարուելուն առթիւ, Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նորոգել ու ներկել զինուորական հաստատութիւններ, վարժարանները ու հիւանդանոցները։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Սերպիոյ դեսպանը ու Անգլիոյ դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարարին հետ։

Պ. ՊԵՌԺԷ, Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահը, երէկ Բարիզ ուղեւորեցաւ։

ՌՈՒՍԻՈՅԷՆ գաղթած 1133 աղանդաւորներ, որոնք Կ. Պոլսէն անցան, չորեքշաբթի օրը Լարնաքա (Կիպրոս) հասեր են։ Տեղական կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առեր է անոնց բնակութեանը համար։

ՕՏԼԱՆԱՅԻ ամ. ընդ. հիւպատոս Ֆէյզի պէյ երէկ Օտեսայէն Կ. Պոլիս եկաւ։

ՄԷՏԻՆԷԻ կրօնականներուն ամսաթոշակին յաւելուցեալ 180,000 ղրուշի գումարը, ասկէ վերջը Սուրրէի Հիւմայունին հետ պիտի ղրկուի։

ՄԱՐԴԱՉԱՓՈՒԹԻՒՆ. — Ոճրագործներու յատուկ մարդաչափութեան կիրառութիւնը սորվեցնելու համար Բարիզէն գալիք Պ. Ֆուքէի ճամբու ծախքը պիտի վճարուի։

ՊԷՅՐՈՒԹ գաւառակին Նախնական դատարանին ու Իստինաֆի ատեանին անդամներու ընտրութեան գործին մէջ օրինական թերութիւններ ըլլալով, Ձեռնհաս պաշտօնարանը ծանուց որ նոր ընտրութիւն կատարուի օրէնքին տրամադրութեան համաձայն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ անտառապահներէն մէկը Կ. Պոլիս պիտի գայ ուսումնասիրելու Տքզ. Նիքոլի գիւղը պաճարախտի միջոցին համար։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպան Պ. Մարշալ երէկ Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ֆրանսական նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Բոթիէ չորեքշաբթի օրը Իզմիր ժամանեց Ամիրալ Շարնէ մարտանաւով։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ քաղաքական յանձնաժողովին ֆրանսացի պատուիրակ Պ. Տիւպու տը Լէթան, որ քանի մը օրէ ի վեր Կ. Պոլիս կը գտնուէր, առջի օրը Պիրէոն ուղեւորեցաւ։

ԻՇԽԱՆ ՄԱՎՐՈԿՈՐՏԱՏՕ, Յունաստանի դեսպանը, նախարարապետ Պ. Զայիմիսի ծրագիր մը ղրկելով առաջարկեց Պիրէոնի մէջ վարժարան մը հաստատել առեւտրական շոգենաւերու նաւապետ հասցնելու, կեղծ [illegible] տեղի տուողները խոտի պատեն, Պիրէոնի, Պրինտիզիի, Մարսիլեայի, Ալճիրի, Կ. Պոլսոյ, Օտեսայի, Իզմիրի ու Աղեքսանդրիոյ միջեւ շոգենաւեր բանեցնել, այս շոգենաւերուն կառավարական նպաստ յատկացնել, նաւաստիներու համար պանքա մը հաստատել և հեռու տեղերու համար շոգենաւային մեծ ընկերութիւն մը կազմել։

ԹՈՒՐՔԵՒՀԵԼԼԷՆ հիւպատոսական պայմանագրութեան բանակցութիւնները մօտոյ պիտի վերսկսին։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Օգս. 8էն 14, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 164, որոնց 95ը իսլամ (46 այր, 49 կին) 59ը քրիստոնեայ (33 այր, 26 կին) և 10ը հրեայ (7 այր, 3 կին)։ Օգս. 10էն 17, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մեռած են ծաղկախտէ 11 հոգի, թիփոյէ՝ 3 և կեղծմաշկէ 1։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Երէկ առտու Սմբաթալուի Դրան շինութեան ճիւղին գերատեսչական նախագահ Յօյրի փաշա կառքով Գարաքէօյէն անցնելուն, իր քովը գտնուող Պ. Աղեքսանդր Գայսարեան, ճարտարապետ, յանկարծակի տկարութիւն մը զգաց։ Կառքը կեցուցին դեղարանի մը առջեւ և Գայսարեան հազիւ թէ դեղարանէն ներս մտած էր՝ բերնէն արիւն գալով անմիջապէս մեռաւ, սրտի երակի մը խզուելէն։ 40 տարեկան էր։ Մարմինը Բերայի յունաց եկեղեցին տարուեցաւ։

—Երէկ Ղալաթիոյ Եագըճի փողոցէն անցնող հրեայ մը յանկարծամահ եղաւ։

ՊԱՏՈՒՀԱՆԷՆ ԻՆԿԱԾ.—Աւջի առտուն Մաքրիգիւղի մէջ ութ տարեկան մանչ տղայ մը տանը պատուհանէն փողոց իյնալով թեւը ու ոտքը կոտրեցան։

—Ֆընտըգլըի կողմը երէկ ութ տարեկան թուրք աղջիկ մը պատուհանէն իյնալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ՔՍԱԿԱՀԱՏՆԵՐ.—Ճարտարապետ Պ. Վալուրի հիւսկի կղզի շոգենաւը մտնելուն քսակահատ մը չորթեց ժամացոյցը, որ շղթայովը վաթսուն ոսկի կ'արժէր։

—Կայս. Թանգարանին պաշտօնեաներէն Հիլմի Պէյ առջի օր Ղալաթիայէն անցնելուն քսակը չորթեցին, որուն մէջ կար 200 ղրշ. կնիքը և այլն։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Օգս. 8ին Քրտէքի առջեւ Ռէժիի մակոյկի փոթորկի պահուն շրջելով Չէրքէս Մէհմէտ անուն պէտը խեղդուեցաւ։

—Անցեալ օր Սեւ ծովու մէջ ածուխ բեռցած նաւ մը ընկղմեցաւ։ Նաւաստները մակոյկով ցամաք ելլելու ատեն, մակոյկը շրջեցաւ և նաւաստներէ մէկը խեղդուեցաւ։

ՄՈՄԽԱՆԷԻ կողմը երէկ կռիւ մը տեղի ունեցաւ Մախսուսէի շոգենաւերուն հնոցապան Ահմէտ և սեւամորթ Սայիտ, Թագուր ու Պոխոր անուն անձերուն միջեւ։ Ահմէտ դաշոյնով վիրաւորեց իր երեք հակառակորդները ու փախաւ, բայց քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Վիեննայի թերթերէն, 28 Օգոս.

ՍՊԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ.—Մատրիտի Հերալտօ թերթը կը գրէ.—Բարիզի հաշտութեան բանակցութիւններու յանձնաժողովին սպանիական անդամները ընտրելու համար դժուարութիւններ ծագած ըլլալով, անոնց ընտրութիւնը ըստ կարելւոյն ձգուած է Ծերհրդարանին։

—Քարլոսականներու մէջ կը հաւաստացուի թէ նոր շարժումներու ուղղութիւն տուողը ոչ թէ Տօն Քարլոս ինքը պիտի ըլլայ, այլ իր որդին Ժայմ։

—Ամերիկացիներու կողմէ հաշտութեան յանձնաժողովին անդամները կարգուած են, զոր իբր վերջնական կրնանք նկատել. արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէյ, ծերակուտական Ֆրայ և Տէյվիս, նախկին դեսպան Հուայթլօ Ռէյտ և դատաւոր Հուայթ։

—Մանիլայէն Մատրիտ հասած պաշտօնական հեռագիր մը կը յայտնէ թէ քաղաքին մէջ բոլոր հանրային պաշտօնատուները լաւ վիճակի մէջ են, բայց գիւղերու մէջ տիրող վիճակի մասին բան մը չի գիտցուիր։

—Ամերիկեան թերթերու մէջ հրատարակուած այն նամակը զոր ծովակալ Սերվէրա ամերիկեան նաւաստիներուն մասին գովասանքներով կը խօսէր, Մատրիտի մէջ խիստ կեղծ կը նկատուի։

—Նախարարապետ Պ. Սակասթա հրապարակագրի մը կը յայտարարէ թէ ամբողջ թերակղզիին մէջ քարլոսեան հրոսախումբ մը գոյութիւն չունի։

—Նախագահ Պ. Մաք Քինլի իր կնոջ հետ ճամբորդութիւն մը պիտի կատարէ հանգստութեան համար։ Նախ պիտի այցելէ իր եղբայրը որ Սոմըրսէթ, Փէնսիլվանիոյ մէջ կը գտնուի։

ՏԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.—Շանկայէն կը հեռագրեն։—Անգլիոյ և Չինաստանի միջեւ յարաբերութիւնները շատ ձգտուած են, որովհետեւ Անգլիա կ'ուզէ ազդու միջոցներ ձեռք առնել Զուէնկ-Լի-Եամէնին վրայ ազդելու համար։ Ներկայ կացութեան գլխաւոր պատճառը պէտք է նկատել Բէքին Հանքաու երկաթուղիի գծին շնորհման առթիւ չինական կառավարութեան վարմունքը։ Այժմ Անգլիա կը պնդէ որ Չինաստան այս խնդրին մէջ իրեն ամէն տեսակ գոհացում պէտք է տայ։ Ծովակալ Սէյմուր գրեթէ իր բովանդակ նաւատորմիղով Անգլիական դեսպան Մաքտօնալտի կ'օգնէ անոր՝ արտաքին գործոց խորհուրդին ըրած պահանջումներուն մէջ։

—Ռոյթէրի գործակալութիւնը Բեդերսպուրկէն կը հեռագրէ օգոստ. 26 թուականով որ Անգլիական դեսպան Սքոթ բանակցութեան մէջ է Ռուս կառավարութեան հետ, երկու պետութիւններու Չինաստանի մէջ ունեցած շահերուն նկատմամբ համաձայնութեան մը յանգելու համար։ Բանակցութիւնները վերին աստիճանի բարեկամական ոգւով մը յառաջ կը տարուին։

ՏՐԷՅՖԻՒՍ-ԷՍԹԵՐՀԱԶԻ.—Լէյտըր Բօտէլ կը գրէ որ զինուորական բարձրագոյն ատեանը շաբաթ օրը պիտի գումարուէր Էսթէրհազին դատելու և հաւանաբար իր վճիռը այդ մասին տալու համար։

—Լուր կը շրջի թէ Բիքառի եւ Լըբլուայի եղեռնադատ ատեանին առջեւ հարցաքննուիլը սեպտ. 20էն առաջ տեղի պիտի չունենայ։

—Էսթէրհազի ներկայացաւ զինուորական բարձրագոյն ատեանին առջեւ, ներկայացան նաեւ Բաղի տիւ Քլամ գնդապետը և Բէլլիօ զօրավարը։

Այն զօրանոցին առջեւ, որուն մէջ զինուորական ատեանը գումարուած էր, 50 հոգիի չափ հետաքրքիրներ հաւաքուած էին. բան մը չպատահեցաւ։

ՀՌՈՄ.—Վեհափառ Թագաւորն իր հաւանութիւնը տուաւ Մատրիտի իտալական դեսպան Պառոն Րէնոլֆի Լոնտոնի դեսպան նշանակուելուն։

ՌՈՒՍԻԱ.—Կիրակի օրը կէս օրէ ետք ժամը 2ին տեղի ունեցաւ Մոսկուայի մէջ Աղեքսանդր Բ.ի դամբարանին հանդիսաւոր բացումը ի ներկայութեան Ցարին ու բովանդակ արքունեաց։ Ժամը երեքին հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ ժողովուրդի բոլոր ներկայացուցիչներուն որոնք դամբարանի բացման առթիւ Մոսկուա եկած էին, և երեկոյեան 9ին ալ արքունական հացկերոյթ մը տրուեցաւ։ Ցարը երկուշաբթի համար զինուորական անցք մը նշանակեց ուրկէ ետքը Աղեքսանդր Գ.ի անունը կրող գեղարուեստական թանգարանին հիմնաքարը պիտի դրուի հանդիսաւոր կերպով։ Երէկ իրիկուն Մեծ դուքս Սէրժիոս Աղեքսանդրովիչ երեկոյթ մը պիտի տար, որուն ներկայ պիտի գտնուէին բաց ի կայսերական գերդաստանէն, նաեւ բարձրագոյն աստիճանաւորներ ու զանազան զինուորական և ոչ-զինուորական ներկայացուցիչներ։

ԸՆԿՂՄՈՒՄ.—Սան Ֆրանչիսքոյէ հասած հեռագիր մը կը յայտնէ թէ այն տեղէն Ալասքա երթալու համար ճամբայ ելած առեւտրական նաւ մը Սթէն Չիֆ ընկղմելով 40 հոգի խեղդուեր են։

Բարիզի թերթերէն. 27 Օգոս.

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ.—Պ. Մաք Քինլի անցեալ հինգշաբթի երկու ժամու չափ խորհրդակցեցաւ հաշտութեան յանձնաժողովի անդամներէն Պ. Տէյի, Տէյվիսի ու Ֆրայի հետ՝ թէ Մ. Նահանգները ինչ ընթացք պիտի բռնեն Բարիզի բանակցութիւններուն մէջ։ Նախագահը հակամէտ կ'երեւի մինչեւ մէկ աստիճան գործելու ազատութիւն տալու պատուիրակներուն։ Պ. Տէյ չափաւոր դիտումներ ունի, բայց միւս երկուքը կ'ուզեն որ Սպանիա ձգէ Փիլիպպեանները։ Մ. Նահանգաց մէջ ալ հանրային կարծիքը հետզհետէ այս պահանջումին կը հակի։ Միւս երկու պատուիրակներուն գաղափարը դեռ յայտնի չէ։ Յանձնաժողովոյ ամերիկեան անդամները սեպտ. 15էն 20 Բարիզ պիտի գտնուին։

—Դեռ որոշուած չէ թէ յանձնաժողովին մէջ անգլիերէն թէ ֆրանսերէն պիտի խօսին։ Ամերիկացիները անշուշտ անգլիերէն պիտի ուզեն, որովհետեւ Պ. Տէյ ֆրանսերէն չի գիտեր։

ՍՊԱՆԻՈՅ կառավարութեան փափաքն է որ Ծերհրդարանին նոր շրջանը տասնըհինգ նիստէն աւելի չըլլայ։

ՈՒՕՇԻՆԿԹԸՆԷՆ կը հեռագրեն թէ պատերազմական նախարար Պ. Ալճըրի և Բորթօ-Րիքոյի ամերիկեան հրամանատար զօրավար Մայլսի ու Քուպայի հրամանատար զօրավար Շէֆթըրի միջեւ եղած անհամաձայնութիւնը հիմա կռիւի ձեւ մը առած է։ Մայլս կը գանգատի թէ պատերազմական նախարարը միշտ հակառակած էր իր զինուորական գործողութիւններուն։ Նախարարը զօրավարին հեռագիրներուն մէկ մասը վար դրեր և կամ չէ պատասխաներ. խնդրուած հագուստներն ու պաշարներն ալ չէ մատակարարեր։ Մայլս Պ. Ալճըրի անհոգութեան կը վերագրէ փոխադրութեանց ու առողջապահական պայմաններու թերութիւնները որոնցմով զինուորները կը փոխադրուին ցաւալի վիճակի մէջ։ Կ'ըսուի թէ քննիչ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի այս անկարգութիւնները քննելու։ Զրոյց կայ թէ Պ. Մաք Քինլի հրաւիրեր է Պ. Ալճըրը որ հրաժարի։

ՔՈՒՊԱՅԻ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ Նիւ Եորքի ներկայացուցիչները պահանջեցին Քալիքսթօ Կարսիայէն՝ պատուիրակ մը ղրկել Նիւ Եորք, որպէս զի տեղեկութիւններ տայ ապստամբներու, Ամերիկացիներու և սպանիական իշխանութիւններու միջեւ եղած կռիւներուն վրայ։ Պատուիրակ ընտրուած է Տօքթ. Քաստիլլօ։ Հավանայէն ու Սանթիակոյէն կը հեռագրեն թէ ապստամբները որոշած են իրենց ուզած եղանակով գործել, եթէ Ամերիկացիները յարատեւեն զիրենք արգիլել Քուպան պարպելու համար ըլլալիք կարգադրութիւններուն մասնակցելէ։ Նիւ Եորքի ներկայացուցիչները շատ կը ջանան հաւանեցնելու Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը որ խնդրոյն պատուիրակ մը դնէ ի Քուպան պարպելու յանձնաժողովին մէջ։ Ներկայացուցիչները հիմա համոզուած են թէ Սպանիոյ պաշտպանողներուն տեղ զինուորները դնելու ատեն Մ. Նահանգները նկատողութեան պիտի չառնեն ապստամբներու բողոքները։

—Սպանիոյ Եւրոպ. ժողովին մէջ Քուպայի անդամ մը կ'առաջարկէ որ Մ. Նահանգները, Սպանիոյ հետ համախորհուրդ, սպանիացի զօրքերը և Սպանիոյ հաւատարիմ Քուպացի կամաւորները, խաղաղ բնակչութիւնը, ամերիկացի սպաներու հրամանատարութեան ներքեւ առնեն։ Այս կերպով 80 հազար հոգի պիտի ունենան, կլիմայի վարժ և տաժանքներուն գլուխ ելլելու կարող։

ՍՈՒՏԱՆԻ արշաւանքին բոլոր զինուորները ուրբաթ առտու Հէկիրայի մէջ միացան յառաջապահներուն որոնք ուղղակի Քիթչնէր փաշայի հրամանատարութեան տակ կը քալեն և քառորդ ժամ ի վեր սկսած են աշխատիլ բանակետ մը հաստատելու։ Զինուորները, դէպի Օմտուրման և Խարթում ճամբայ ելլելէ առաջ երկու օր հանգիստ պիտի ընեն։ Կը յուսան թէ Օմտուրմանի մէջ միայն տերվիշներուն պիտի հանդիպին, որովհետեւ ստոյգ լուր առնուած է թէ Տէրվիշները այդ կողմերէն, մինչեւ Քէրրէրին անդին, հեռացած են։ Եթէ Խալիֆա Էմիրը Օմտուրմանէն դուրս կռուիլ ուզէ, ճակատամարտը վաղը տեղի պիտի ունենայ։ Օր մը բաւական կը համարուի ամբողջ մարտին, որովհետեւ թէ՝ ցամաքային թնդանօթները և թէ՝ գետին մէջ գտնուող թնդանօթանաւերը միասին պիտի գործեն։ Ամէն օր փախստական Տէրվիշներ կը հասնին Օմտուրման և կ'ըսեն թէ Էմիրը մտադիր է կռուելու։

Հէկիրայի առջեւ անգլեւեգիպտական զօրքերը տասներկու օրուան պարէն պիտի առնեն և միւս կողմէ մեծ քանակութեամբ պարէն պիտի մթերուի Ճէպէլ-Ռուայեան կղզին մէջ, Շապլուքայի ջրվէժին մօտ։ Քիթչնէր փաշա, յառաջխաղացութիւնը փութացնելու համար, զօրքերու բեռը քիչցուց։ Արշաւանքը զինուորական ու առողջապահական լաւ պայմաններու մէջ կը կատարուի։ Քիթչնէր փաշա միայն աչքի հիւանդութենէ կը տառապի որ շատ կը նեղէ զինք։

ԱԼԶԱՍ-ԼՕՐԷՆԻ մէջ գործադրելի մամուլի նոր օրէնքին առաջին արդիւնքը պիտի ըլլայ Սթրասպուրկի մէջ ընկերվարական նոր լրագրի մը հրատարակութիւնը։ Հրատարակութեան համար պահանջուած 11,000 մարքը պիտի վճարուի ընկերվարականներու կեդրոնական սնտուկէն Պերլինի մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Անգլիոյ գաղթային նախարարը երեք անդամէ յանձնախումբ մը կազմեց ուսումնասիրելու Նիւ Ֆաունտլէնտի դաշնագրերէն Ֆրանսացիներու տրուած իրաւունքները։

ՃԵՌԱԳԻՐ

Անգլիա և Չին

ԼՈՆՏՈՆ, 29 օգս.—Անգլիոյ և Չինու յարաբերութիւնները թէև աւելի ձգտուած են, սակայն պատերազմ առաջ բերելու չափ չեն։

Չինու մէջ

ԲԱՐԻԶ.—Պէքինի ֆրանսական, իտալական ու հոլանտական դեսպանները կարգադրեցին թէ համալսարանին մէջ հաստատուելիք զանազան ազգէ ուսուցիչները ինչ եղանակաւ և կարգով պիտի դասաւորուին։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Զինաթափութեան առաջարկը

ԲԱՐԻԶ, 29 օգս.—Եւրոպական մամուլը ամբողջաբար կը խօսի այն գեկոյցին վրայ զոր կոմս Մուրավիէվ, Ցարին հրամանաւ, Բեդերսպուրկի օտար դեսպաններուն ըրաւ, առաջարկելով տէրութիւններուն վեհաժողով մը գումարել ընդհանուր զինաթափութեան խնդիրը քննելու։ Ֆրանսական մամուլը, բացի մէկ քանիէն, և աւստրիական, իտալական ու գերմանական լրագիրները կը հաւանին Ցարին բարձր նախաձեռնութեան։ Անգլիական թերթերը, գովելով հանդերձ Ցարին մարդասիրական զգացումները, որոնք ներշնչուած են կայսերական գեկոյցը, կ'ըսեն թէ արդի պարագաներուն մէջ ընդհանուր զինաթափութիւնը անկարելի է, մինչեւ Աւստրիա, Գերմանիա, Իտալիա ու Ֆրանսա ալ չյօժարին։

Աւստրիա և Հունգարիա

ՎԻԷՆՆԱ.—Կայսրը այսօր նորէն խորհրդակցեցաւ Աւստրիոյ ու Հունգարիոյ նախարարապետներուն հետ, բայց դեռ լուծում մը չկայ։ Անհամաձայնութեան գլխաւոր առարկան են երկու երկիրներու ծախքերու մասնակցութիւնը և մաքսային պայմանագրութեան տեւողութիւնը։

Տանիմարքայի Թագուհին

ՔՈՓԷՆՀԱԿ.—Տանիմարքայի թագուհիին վիճակը շատ ծանրացաւ։ Մահացու փոխանցման մը կը վախցուի։

Բիքառ և Էսթէրհազի

ԲԱՐԻԶ.—Վճռաբեկ ատեանը հինգշաբթի պիտի քննէ նախկին գնդապետ Բիքառի բողոքը։ Ամբաստանեալ Էսթէրհազիի դէմ որ կը վերծէ գնդապետ Բոթթի, Քլամի և տիկին Բէյի բողոքը։

Անգլիոյ Թագուհին

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Թագուհին, արքայական ընտանիքին հետ, օգս. 31ին (Ն. Տ.) Օսպօրնէն Սկովտիա պիտի երթայ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿ

Բնագիր Մուրավիէֆ կոմսի Շրջաբերականին

ՊԵՏԵՐՍԲՈՒՐԿ, 29 օգոստ.—Ահաւասիկ ռուս կառավարութեան Զեկոյցին բնագիրը որ հրատարակուած է պաշտօնաթերթին մէջ.

Մուրավիէֆ կոմսը ամսոյս 12/24ին հաղորդեց զեկոյցը Բեդերսպուրկի բոլոր օտար դեսպաններուն.

«Ընդհանուր խաղաղութեան պահպանութիւնը և ամէն ազգերու վրայ ծանրացող ծայրայեղ սպառազինութեանց կարելի նուազում մը արդի կացութեան մէջ կը ներկայանայ ընդհանուր աշխարհի իբր նպատակ մը որուն պէտք է ձգտին բոլոր կառավարութեանց ճիգերը։ Կայսեր մարդասիրական և վեհանձն տեսութիւնները այս մասին որոշ են։ Այն համոզմամբ թէ այս բարձր նպատակը պիտի համապատասխանէ բոլոր պետութեանց ամէնէն կենսական շահերուն և ամէնէն օրինաւոր բաղձանքներուն, կայսերական կառավարութիւնը կը կարծէ թէ ներկայ ժամանակը շատ նպաստաւոր է որպէս զի միջազգային խորհրդակցութեամբ ձեռք առնուին այն ազդու միջոցները որոնք պիտի կրնան ապահովել բոլոր ժողովուրդներուն՝ իրական ու տեւական խաղաղութեան մը բոլոր բարիքները, և վերջ մը տան արդի սպառազինութեանց յառաջխաղացման։ Վերջին քառասուն տարիներուն մէջ՝ խաղաղութեան պահպանումը նկատուեցաւ իբր կառավարութեանց միջազգային քաղաքական նպատակը։ Մեծ Տէրութիւնները իրենց միջեւ հզօր դաշնակցութիւններ կնքեցին լաւագոյն եւս երաշխաւորելու համար խաղաղութիւնը։

Մեծ տէրութիւնները՝ մինչեւ հիմակ անօրինակ համեմատութիւններով զարգացուցին իրենց զօրութիւնները և պիտի շարունակեն դեռ աւելցնել զանոնք առանց ընկրկելու ոեւէ զոհողութեան առջեւ։ Բոլոր այս ջանքերը սակայն չկրցան յանգիլ փափաքուած խաղաղացման բարերար արդիւնքներուն։ Ելեւմտական բեռները, որոնք միշտ կ'աւելնան, կը վնասեն հանրային բարեկեցութեան։ Ժողովուրդներուն մտաւոր և ֆիզիքական ոյժերը, աշխատութիւնը, դրամագլուխը, մեծ մասամբ իրենց բնական գործածութենէն շեղած են և կը սպառին անօգուտ։ Հարիւրաւոր միլիոններ կը գործածուին ձեռք բերելու համար սարսափելի քանդիչ մեքենաներ, որոնք այսօր թէև օգտակար նկատուած, վիճակուած են վաղը կորսնցնելու իրենց բոլոր արժէքը, այդ կարգի նոր գիւտերու հետեւանքով։ Տնտեսական տագնապները մեծ մասամբ հետեւանքն են այս ծայրայեղ սպառազինութեանց և այն տեւական վտանգին զոր առաջ կը բերէ այս ռազմանիւթերուն կուտակումը։ Այս վիճակը՝ զինեալ խաղաղութիւնը կը վերածէ ջախջախիչ բեռներու որոնց հետզհետէ դժուարութեամբ կը տանին ժողովուրդները։

«Տարակոյս չի կայ որ եթէ այս կացութիւնը շարունակէ պիտի յանգի անխուսափելի յեղաշրջման մը, թէև ջանքեր ըլլան անոր առաջքը առնելու, և այն աղէտալի արհաւիրքներուն որոնց հեռանկարը դողալ կ'ազդէ ամէն մարդկային մտածման։ Այս անդադրում սպառազինութեանց վերջ մը դնել, փնտռել այն միջոցները որոնք առաջքը պիտի առնեն բոլոր աշխարհի սպառնացող աղէտներուն, ամէն պետութեանց գերագոյն պարտականութիւնն է։ Այս զգացումով համակուած Վեհ. Ցարը հրամայած է առաջարկել բոլոր այն կառավարութեանց որոնց դեսպանները կան Բեդերսպուրկի մէջ, գումարել վեհաժողով մը որ, Աստուծով, բարեբաստ նշան մը պիտի ըլլայ այն դարուն համար որ պիտի սկսի։ Այդ վեհաժողովը հզօր խումբի մը մէջ պիտի համախմբէ ջանքերը բոլոր կառավարութեանց որոնք անկեղծօրէն կը փափաքին որ տիեզերական խաղաղութեան մեծ գաղափարը յաղթանակէ անհամաձայնութեան և խառնակութեան տարրերուն։ Անիկա պիտի զօրացնէ միանգամայն անոնց համաձայնութիւնը՝ համերաշխաբար նուիրագործելով արդարութեան և իրաւունքի այն սկզբունքները որոնց վրայ հիմնուած են պետութեանց ապահովութիւնը և ժողովրդոց բարօրութիւնը։»

ԿՈՒԶԷՔ դրամագլուխ մը ստեղծել։ Ձեզի կը յանձնարարենք ստորագրուիլ Լէօնաէֆ-Նաքսոնեանին՝ որուն կեդրոնը Բարիզի մէջ կը գտնուի, և որ կրնայ ձեզի հայթայթել Քրէտի Ֆօնսիէի, Վիլ տը Բարիի պարտամուրհակներ, ամսական 8, 10 և 20 ֆրանք վճարումներու փոխարէն։

Այս պարտամուրհակները (օպլիկասիոն), որոնք ապահովուած են հասոյթներով և դրամագլուխներով, այն առաւելութիւնը ունին որ տարեկան 3—4 առ հարիւր շահ կը բերեն ու շատ մըն ալ պարգեւներ ունին՝ 100,000, 250,000 և մինչեւ 500,000 ֆրանքնոց։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու փափաքողները կրնան դիմել Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Նիւմիւլի խան, թիւ 1, երկրորդ յարկ, ֆրանսական նամակատան ճիշդ դիմը՝ Պ. Անտրէ Սալիպայի, որ ընդհանուր գործակալն է բովանդակ Թուրքիոյ համար։

Գործակալներ կը խնդրուին լաւ յանձնարարականներով։

113 1—15

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

Օսմ. Հանրային Պարտքի ընդհ. տնօրէնութիւնը, շահագրգռուողներուն կը հաղորդէ 1893 հոկտ. 6/18ի կայս. Իրատէով վաւերացուած կանոնագիրը ի մասին շերամի հունտերուն պատրաստութեան և վաճառման, կանոնագիր որ սկսած է արդէն ի գործ առնուիլ Պրուսայի Նահանգին և Իզմիտի գաւառակին մէջ։

Ահաւասիկ այս կանոնագիրը.

Յօդ. Ա.—Այն անձերը որ կը փափաքին շերամի հունտ պատրաստել՝ վաճառելու համար, պարտին ի ձեռին ունենալ վկայական մը իրենց հնտաբուծութեան և շերամաբուծութեան մասին ունեցած հմտութիւնը հաստատող, որ յանձնուած ըլլայ կամ երկրագործական վարժարանէ մը, կամ Պրուսայի շերամաբուծական հաստատութենէն կամ օտար երկիրներու նմանօրինակ վարժարանէ մը կողմէ։

Այն անձերը որ չունենան սոյն վկայական մը և ներկայացուցած չըլլան Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին տնօրէնութեան՝ վաւերացուելու համար, չպիտի ծախեն իրենց պատրաստած շերամի հունտերը։ Այս արգելքին չեն ենթարկուիր այն անձերը որ իրենց անձնական գործածութեան համար հունտ կը պատրաստեն։ Սակայն հարկ է ապացուցանել Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչութեան թէ այս հունտերը քննուած են մանրադիտով։

Յօդ. Բ.—Այն անձերը որ նախորդ յօդուածին մէջ յիշուած պայմաններով վկայական չեն առած և որոնք սակայն գիտեն հնտաբուծութեան արհեստը, ամէն տարի գումարուող քննիչ մասնախումբին առջեւ քննութիւն մը անցնելէ ետքը պիտի կրնան հունտի պատրաստութեամբ ու վաճառականութեամբ զբաղիլ, վկայական առնելով։ Քննիչ մասնախումբը պիտի բաղկանայ. Նահանգին հանրօգուտ շինութեանց ու երկրագործութեան խորհրդականէն, Օսմ. Հանրային պարտքի տեսուչէն, շերամաբուծական վարժարանին տնօրէնէն, երկրագործական վարժարանի տնօրէնէն, առեւտրական ու երկրագործական սենեակին նախագահէն։

Յօդ. Գ.—Տեղացի վկայեալ հնտաբոյծները ինչպէս նաեւ անոնք որ կը փափաքին օտար երկրէ բերուած հունտեր ծախել ու բաշխել, առանց բացառութեան պարտին վաճառման արտօնագիր մը առնել (ռուխսաթ թէզքէրէսի). ասկէ զատ, պարտին Օսմ. Հանրային պարտքի վարչութեան ներկայացնել պանտրոլ փակցնելու համար իրենց տուփերը որոնք 30 կրամէն աւելի հունտ պարունակելու չեն։

Այս արտօնագիրներն ու պանտրոլները ձրիապէս պիտի տրուին Հանրային պարտքի վարչութեան կողմէ, սկսեալ 1էն մինչեւ փետրուարի վերջը, այսինքն ամէն տարւոյ վեցամսեայ միջոցին, և պանտրոլները տարբեր գոյներով պիտի ըլլան տեղական և օտար հունտերուն համար։

Յօդ. Դ.—Անոնք որ ներկայ կանոնագրին տրամադրութեանց հակառակ՝ հունտ վաճառեն առանց ունենալու ըստ օրինի վաւերացուած վկայականը, պիտի ենթարկուին իրենց հունտերուն գրաւմանը, և ասկէ զատ 10 ոսկիի տուգանք մը պիտի առնուի իրենցմէ, տեղական իշխանութեան ձեռքով՝ Հանր. պարտքի վարչութեան խնդրանօք, և առանց ուրիշ դատարանի դիմելու։ Յանցանքը կրկին անգամ գործողներուն համար տուգանքը կրկնապատիկ պիտի առնուի։ Այս տուգանքներուն կէսը պիտի տրուի երեւան հանողին և միւս կէսը Հանրային պարտքի վարչութեան որ հասոյթներուն գլուխը պիտի անցնէ զայն։

Այսպէս գրաւուած հունտերը պիտի այրուին նահանգներու կեդրոններուն մէջ ի ներկայութեան վարչական Խորհուրդի մէկ անդամին, Հանրօգուտ շինութեանց խորհրդականին, Հանրային Պարտքի վարչութեան տեսուչին և գլխաւոր հաշուակալին և վերջապէս շերամաբուծական վարժարանի տնօրէնին. գաւառակներու մէջ այս գործողութիւնը պիտի կատարուի ի ներկայութեան վարչական Խորհրդի մէկ անդամին, միւտիրներուն, պաշտօնեաներուն և գլխաւոր քարտուղարներուն Հանրային Պարտքի վարչութեան։

Այս պայմաններու մէջ կատարուած այրումը մամուլի միջոցով պիտի հաղորդուի հասարակութեան։

Յօդ. Ե.—Այն պարագային ուր հունտեր գրաւուին այն անձերէն որոնք ներկայ կանոնագրին Գ. յօդուածին տրամադրութեանց հակառակ արտօնագիր չունենան կամ հունտի տուփերնուն վրայ պանտրոլ փակցուցած չըլլան, 5 ղրուշի տուգանք մը պիտի առնուի իւրաքանչիւր 30 կրամ հունտ պարունակող տուփի համար. այս տուգանքին կէսը պիտի տրուի տուփերը երեւան հանողներուն և գրաւողներուն, իսկ միւս կէսը Հանրային Պարտքի վարչութեան որ հասոյթներու գլուխը պիտի անցնէ զայն։

Յօդ. Զ.—Վաճառման արտօնագիրները յանձնուելու պահուն հնտաբոյծները Հանրային Պարտքի վարչութեան տալու են իրենց ստորագրութեամբ թուղթ մը որով յանձն պիտի առնեն ամէն տարուան մարտ ամսու վերջը Հանրային պարտքի գործակալութիւններուն յայտնել քանակն ու որակը իրենց պատրաստած հունտերուն, ինչպէս նաեւ անունները այն շերամաբոյծներուն (հունտերուն քանակութեանը հետ) որոնց պիտի բաշխեն զանոնք։ Այն հնտաբոյծները, որոնք հակառակ այս տրամադրութեանց չի տան պահանջուած տեղեկութիւնները, առաջին անգամ ազդարարագիր մը պիտի ընդունին. կրկնութեան պարագային՝ յաջորդ տարուան համար արտօնագիր չպիտի տրուի իրենց։

Յօդ. Է.—Ներքին գործոց ու ելմտական նախարարութիւնները, ինչպէս նաեւ հանքերու, անտառներու և երկրագործութեան նախարարութիւնը պաշտօն ունին այս կանոնագիրը գործադրելու։

Բ. յօդուածին մէջ նախատեսուած քննիչ մասնախումբը պիտի կազմուի Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին մէջ։ Այս տարի ալ նախորդ տարիներուն պէս քննութիւն անցնել պիտի տայ այն անձերուն որոնք կը փափաքին հնտաբուծութեամբ պարապիլ։ Մասնախումբը պիտի գործադրէ պահանջուած ձեւակերպութիւնները Թուրքիոյ երկրագործական վարժարաններէն կամ օտար երկիրներու համանման հաստատութիւններէ վկայեալ աշակերտներու նկատմամբ, որոնք փափաքին հնտաբուծութեամբ զբաղիլ, և լրագիրներու մէջ հրատարակել պիտի տայ այս արհեստագիտութեան կարող ճանչցուողներուն անունները։ Նստաշրջանը պիտի տեւէ 1898 հոկտեմբեր 10/22էն մինչեւ 31 հոկտ.—12 նոյեմ.։ Քննութիւնները տեղի պիտի ունենան այս շրջանին մէջ, ամէն օր բացի չորեքշաբթի, ուրբաթ և կիրակի օրերէ։ Քննութիւն կրել ուզող հնտաբոյծները և օտար երկրի վկայական ունեցողները որոնք ուզեն վաւերացնել զայն՝ քննութենէ առաջ պէտք է իրենց խնդրագիրները կանոնական դրոշմ կրող թուղթի վրայ ուղղել Պրուսայի շերամաբուծական հաստատութեան Տնօրէնին մինչեւ 1898 սեպտ. 30-12 հոկտ.։ Այս պայմանաժամէն ետք ո՛ և է խնդրագիր չ'ընդունուիր։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	24
Ամէնէն բարձր գին	»	25	24 1/2
Ամէնէն վար գին	»	25	22
Ռումէլիի երկթ. գոց.	Ֆր.	111	12
Ամէնէն բարձր գին	»	111	12
Ամէնէն վար գին	»	111	—

ԲԱՑՈՒՄ 15 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	23
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Օսմանիյէ		423	—
Ռէժի		292	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթօմ.		9	08
Երկրագործական Պանքա		7	30
Սօս. Օթ. Շամէ է Վալէօռ.	Ա. Ո.	3	18
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	07
Թրամուէյ բաժնեթ.		770	—
» ժուիսանս		272	—
» պարտամ.	Ֆր.	505	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	311	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	10
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	11
Անգլիական ոսկի	»	109	38
Բոլ էմբէրիալ	»	90	10
Քրիմլիք	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	109	39
Մէճիտիէ	»	99	
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	29
» » » չէք	»	110	05
Բարիզ » »	Ֆր.	23	03 1/2
» » » չէք	»	22	93 1/2
Պերլին անտուկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 29 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	66	50
» » » Բ.	»	48	—
» » » Գ.	»	27	25
Դ.) բաց.	»	23	25
) գոց.	»	23	18
Փոխառութիւն Դասապա	»	83	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	06
Այտընի երկաթուղի	»	12	25
Եգիպտական Միացեալ	»	109	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	87
Հելլենական 5 %	»	38	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	42	50
Ռանթ » 4 %	»	32	50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	93	—
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	41
Դրամազեղչ	»	2	1/2

ՎԻԷՆՆԱ, 29 Օգոստոս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	40
Ռումէլիի երկաթուղի	»	60	70
Օսմ. Ռէժի	»	135	—

ԲԱՐԻԶ, 29 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղր.	23	40
) գոց.	»	23	42
» » » Բ.	»	48	25
» » » Գ.	»	27	40
Օսմանիյէ	»	421	59
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	111	—
Օսմ. Ռէժի	»	292	—
Օսմ. Կայս Պանքա	»	555	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	70
Քրէտի Լիոնէ	»	878	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	93	95
Սպանիական արտաքին	»	41	60
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	255
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 29 Օգոստոս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	121	70
Անատ. երկթ. պարտամուրհ.	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	360

Վաղը Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի մնայ։

Տասնըութ տարիէ ի վեր թէ՛ Պոլիս և թէ՛ գաւառները պաշտօնավարած փորձառու վարժուհի մը այս անգամ վկայուած կը փափաքի Պոլսոյ ազգային վարժարաններու և կամ մասնաւորներու տան մէջ հայերէնի, ֆրանսերէնի, ձայնագիտութեան, գծագրութեան, ձեռագործի, են. դասեր տալ։ Փափաքողները կրնան խմբագրատուն դիմել։

109 2—10

ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՒ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ
Բէյլէրբէյի և Չէնկէլքէոյ, Բոռնուքալէ

Այս վարժարանի նպատակն է վաճառականութիւն և լեզու սորվեցնել աշակերտաց։ Վարժարանս ունի 3 դասընթացք՝ մանկապարտէզ, նախակրթարան եւ ուսումնարան։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ մէջ Ֆրէօպէլեան դրութեամբ մանուկներուն կ'ուսուցուին հայ. և ֆրանսերէն լեզուաց եւ ուսմանց զանազան ճիւղերուն ու բարեկրթութեան տարերքը։

Մանկապարտէզի նշանարանն է «խաղերով սորվել, սորվելով զբօսնուլ»։

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ մէջ հայ. օսմ. և ֆրանսերէն լեզուաց վրայ ամէն օր դաս կը տրուի աշակերտաց։ Պատանեկան յարմար ուսմունք ու գիտութիւն կը մշակեն աշակերտաց միտքը, անոնց սիրտն ու հոգին ազնուութեամբ դաստիարակելով։

Նախակրթարանի նշանարանն է «զուարթութեամբ աշխատիլ, հաճոյքով ուսանիլ»։

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ մէջ անգլ. գերմ. իտալ. և յունարէն լեզուաց վրայ ամէն օր դասեր պիտի աւանդուին այնպիսի եղանակաւ որ երբեք չեն շփոթուիր և 3 տարին միայն բաւական կ'ըլլայ զանոնք ձեռք բերելու։

Ուսումնարանի նշանարանն է «լրջութեամբ հետեւիլ, կանոնաւորութեամբ ուսումնասիրել»։

Աշակերտք առհասարակ ընտանեկան խնամք կը վայելեն Տիկին Ազատնի Յ. Բագրատունիի մայրական հոգածութեան ներքեւ։

Իրենց որդին լեզուագէտ ու վաճառական ընելու փափաքող ծնողք կրնան դիմել վարժարան ամէն օր։

117 Հիմնադիր-Տնօրէն
3—8 Յակոբ Բագրատունի

ԻԼԱՆ ՊԱԶԸ ՍԼՐԱՄՔԼՐԻ

Նիզամիյէ էլպիսէ անպարը իչուն միւպայաա օլունմագ իւզրէ մէվզըի միւնագասայա գօնուլան 300 ատէտ սիմ բեզզիր գօրտօնլըք պէհհէր ատէտի 40 դըշ. ա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ ազամ բուլունմատըզընտան 20ինճի կիւնինէ գատար պէհհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէմինաթը գափիյէ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի Լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 41 1—3

* * *

Քէթէն պէզի բարչասը զըրէկյի ճէտուէ 500, մաքինատան հասըլ օլմա քէօսէլէ բարչասը զըրէկյի ճէտուէ 2000, մէշին բարչասը զըրէկյի ճէտուէ 1000։

Պէյգօզ տապաղխանէսինտէ միւթէրաքիմ վէ մէվճուտ օլուպ Ֆիրուխթ օլունմագ իւզրէ մէվզըի միւզայէտէյէ գօնուլան պալատէ մուրագգամ 3 գալէմ բարչալարըն իքթիրասընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտան 3 կիւն խիթամընա գատար մագամը ալիի Սէրասքէրի Լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 42 1—3

* * *

Ֆէներ գարագօլխանէսի ճիվարընտա կէօրինէն լիւզումէ մէպնի մուգաատէմա եապըլան մավազաթ պարագալարըն հէտմի իլէ էնգազը Ֆիրուխթ օլունմագ իւզրէ միւզայէտէյէ վազ օլունաուզընտան թալիպ օլանլարըն մէզքիւր պարագալարը մահալլինտէ կէօրտիւկտէն սօնրա բէյ ազչէլէրի իլէ պէրապէր ինշաաթ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 43 1—3

* * *

Շգօտրա Ֆըրգայի ասքէրիյէսի իչուն միւզթագ 1,500,000 զըրէկյի ճէտուէտէն 2,000,000 զըրէկյի ճէտուէ գատար տագիգին պէհհէր զըրէկի ճէտուէ 70 բարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ գուղունտան թէնզիլ իլէ իթասա թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի Լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 44 1—3

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տըր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաստակ ցաւած ակռաներն [illegible] կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորագիւտ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] արհեստաւորապէս։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աք աններու միջոցաւ, [illegible] առանձնաշնորհութիւն։

Յ. Գ. Ամերկ. ատ. համաձայն ձեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաև ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ. կ'ընդունին Բերայի գործատեղին

Գաւառացիք կրնան դիմել իրենց բնակարանն, Բէ 1 [illegible]

LONDON & LANCASHIRE FIRE

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862ԻՆ
ԴԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՈՒԶԼԳԵՐ ՁԻՆՋԷԼ
Հէլվաճը խան, Թիւ 2—3, Վոյվոտա ճատտէ, Ղալաթիա
Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։
Քննիչ ԹԷՈՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Քօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	1862
Ալէբբօ	3607	Քօնկօ	2906	Կրոտնօ	1635	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Քօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարչէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1531	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Քասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1037	Սբէրօ	1200
Պորոտինօ	1261	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրավօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինձօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Քայրօ	1671	Էլտորատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրինօ	487
Քալիբսօ	1337	Էրատօ	1481	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2428
Քամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Քաթօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	540	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վոլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Ուէլտօ	1850
Քլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1613	Զէրօ	1200
Քոլորատօ	4235	Կիթանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօտէօ	1789		

Հինտու շոգենաւը, Նաւապետ Բօբս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 15ին և 31ին հոս կ'սպասուի։

Իակօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուօտըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 31ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Յ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
11 — Պէշիք	6 15	— —	7 — Գզկ.
11 30 Վասփ.	6 50 Պէշիկ.	11 30	7 40 Պշկ.
12 15	7 55 Պէշիկ.	12 15	8 20
1 —	8 50	1 —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 30	10 10 Պէշիկ.	2 50 Վասփոր	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 35 Գզ.Պշ.	3 5	10 40 Գզկ.
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գզկ.	3 30	11
3 30	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գզկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
4 45 Ֆէրպ.		5 —	12 15
5 5		5 40 Պէշիկ.	
5 35		5 30 Ֆէրպօթ	
5 50		6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
11 15 Պէշքթ.	6 20 Պէշ.	11 45	7 5 Պշք.
12 —	6 50 Պշքթ.	12 20	7 40 Պշք.
12 40	8 Պշքթ.	1 —	8 20
1 20	8 45	1 35	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 35 Վասփ	10 15
3 25	10 15	3 5	10 30 Ֆէրպ.
3 15 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 5	11 — Ֆէրպ.	4 — Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45	11 30 Ֆէրպ.
4 45 Ֆէրպօթ	11 45	5 30	11 45
5 25	12 —	5 30 Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պշկ.		6 15 Պէշկէք	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի Կիր.է)
4 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
3 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ
ԵՒ
ԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գատըգէօյ Սիրքէճի
4 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գատըգէօյ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գտգ. Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը մրրկալից եղած ատեն շոգենաւք իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան.

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ
([illegible])
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷԲԲԷՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ
ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1898 Յունիս 1էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

(Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ իջնող շոգենաւք

ժ. վ. — թ.
10 15 Բ. Ա. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Գօյճ. Բ. Հս. (Հիսարի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի 37
11 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Քրճ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Գօյճ. Բ. Հիսար պիտի հաղորդակցի 40
12 35 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Մրկ. Բ. Հիսար պիտի հաղորդակցի 39
1 15 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Բշպհ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գանտ. Վնք. (Վնք. պիտի հաղորդակցի Ուր. ները Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշ.) 45
1 45 Ենմ. Մզպ. Պէօր. Թրպ. Ենք. (Ենք. պիտի հաղորդակցի) Պէշիկ. 43
2 10 Ենմ. Մզպ Պէօյճ. Թրպ. Պէյզ Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ Պէշիք. ուրբաթները Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գուզկ. 37
2 50 Բ. Ա. Գվ. Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Իսթ. Միր. Գօյ. Բ. Հիս. Պէպէք (Պէպ պիտի հաղորդ. ուրբ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 44
4 30 Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Միրկ. Գօյճ Բ. Հիս. Պէպէք (Պէպէքի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի) ուր. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 40
5 45 Ենմ. Մզպ. Պէօյք. Թարպ. Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Գանլ. Գօյճ. Բ. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ. 22
7 — Ենմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյզ. Ենք. Մրկ. Բ. Հս. Պէպ. Արն. Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պէշիք. (Պէյզօզ Չիբ-զաք շոգ. հետ պիտի հաղ.) 21
8 — Ա. Բ. Գվ. Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Գօյ. Բ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշկ. 45
10 15 Ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Բ. Հ. Պէպ. Արն. Օրթ. Պշք. ուրբ. Պէյզօզ 32

Ենիքէօյէն Կամուրջ իջնող շոգենաւք

11 20 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Գօյճ. Բ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 21
2 15 Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Գօյճ. Բ. Հ. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 18

Պէպէքէն Կամուրջ իջնող շոգենաւք

11 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք. 22
11 45 Բ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշք. 21
12 30 Բ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշք. 32
1 20 Բ. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ Պշք. 22
2 — Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշք. Գպթ. 21
2 45 Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պէշ. 18
3 30 Պէպ. Արն. Գչ. Օթ. Պշք. 20
4 5 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գպ. բացի ուր. 43
4 45 Պէպ. Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. 34
5 30 Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք. բացի ուր.է 32
10 15 Բ. Հիսարէն ուղղակի Կամուրջ բացի ուր. 43
11 — Արնաւուտքէօյէն ուղղակի Կամուրջ 34

Ասիական եզերքէն Կամուրջ իջնող շոգենաւք

11 — Գնլ. Չնկ. Պէյ. Իզկ. Իւսկ. 33
11 30 Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գանլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վան. Ուրբ. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. 44
12 5 Պէյզ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. բացի Ուրբաթէ 34
12 25 Պէյզ. Բշպ. Ենք, Չպզ. Գնլ. Գօյճ. Բ. Ա. Հիսար Գնտ. Արն. Չէն. Պէյլ. Գուզ. Պէշ. 20
12 45 Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 33
1 30 Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք. 20
1 45 Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գանլ, Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. [Վնք. շոգ. պիտի հաղ. ուր. ները Վնք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. 45
2 30 Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշկ. բացի ուրբ 34
3 — Պէյզ. Բշպճ. Չպզլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Պէշ. պիտի հաղորդակցի ուրբաթօրերը Վնք. Չնկ. Պէյլպ. Գզկ. Պշք. 37
3 35 Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլպ. Գզկճ. Պշք. բացի ուրբաթէ 32
4 30 Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտ. (Վնք.էն կը հաղորդակցի) Ուրբաթները 4 30 Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Չնկ. Պէյլ. Գուզ. Պշք. 39
5 15 Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշ. 33
7 30 Պէյզ. Բշպ. Ենք, Գնլճ. Մրկ. Բ. Ա. Հիս. Գնտլ. Պէպ. Արն. Չնկ. Պէյլ. Օրթ. Գզկ. Պշք. հինգշաբթի օրերը Օրթ. Պշք. հանդիպելէ զատ Իւսկիւտար ալ պիտի հանդիպի 20
8 50 Մէզ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Չպզլ. Գնլ. Ա. Հ. Գնտ. Վն. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իւսկ. 18
9 35 Գնտ. Չնկ. Պէյլ. Իւսկ. բացի Ուր.
10 15 Պէյզ- Ենք- Գնլճ- Ա. Հիս. Չնկ- Պէյլ. Պշք. բացի ուրբաթէ 22
10 15 Ա. Հս. էն ուղ. կամուրջ ուր. օրերը 10 35ին 44
10 35 Գզկ. էն ուղղակի կամուրջ բացի Ուր. է 42
11 — Գզկ. էն » » » » 20

(Բացի կիրակի օրերէն) Կամուրջէն Եւրոպական եզերք իջեւաններու երթեւեկող շոգենաւք ժամերը

12 45 Պշք, Օրթ, Արն, Պէպ, Բ, Հ, Գօյճ. Ենք, Թրպ, Պէօյ, Մզպ, Ենմ, ուրբաթները Պէյզօզ 37
2 30 Պէշ. Օրթ- Գրչ. Արվ. Պէպ. Բ. Հիս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ. 40
3 — Գապ, Պշք. Գզկ- Օրթ. Պէյլ- Չնկ. Արնվ- Գնտ-Ա-Բ-Հս-Գնլ-Միրկ- Ենք- Բշպ-Պէյզօզ Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 22
4 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Բ. Հս. Գօյճ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. 21
5 — Գապ. Պշք. Գզկ, Պէյլ. Չնկ. Արնվ, Վնք. Գանտ. Ա. Բ. Հս. Գնլճ, Չուպուգ, Բշպ, Պէյզ. 20
6 — Գապ. Պշք. Օրթ, Գրչ. Արն. Պէպ. Բ. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենմ. Գվզ. Ներ 45
7 — Պշք. Օրթ. Պէյլ. Չէնկ. Արն. Գնտ. Բ. Հս. Գօյճ. Գնլ. Ենք. Թրպ. Պէյք. Մէզ. Պէօյ։ 16
8 30 Պշք. Օրթ. Արնվ. Պէպ. Բ. Հիս. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենիմ. 32
9 20 Պէշ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Բ. Հիս. ուր. Միրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. 43
10 — Ենիք. Թրպ. Պէօյք. Մէզ. Ենիմ. Ա. Բ. Գավազ բացի ուրբաթէ 40
10 5 Պէշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Բ. Հս. Գօյճ. Միրկ. ՍԹէՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. Ենմ. 37
10 45 Պէպ. Բ. Հս. Գօյ. Մրկ, ՍԹՆ, Ենք, Թրպ, Քրճ. Պյք. Մզպ. Ենմ. 45
11 30 Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մէզ. Ենէմ. (Ենք. է Պէյզ. զաքզ շոգ. հետ հաղորդակցելով 43
11 40 Պէպ. Բ. Հիս. Գօյճ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. 19

Կամուրջէն Պէպէք երթեւեկող շոգենաւոյ ժամերը

12 40 Ուղղակի Բ. Հիսար 22
1 20 Ուղղակի Պէպէք 20
2 50 Ուղղակի Պէպէք 20
3 30 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ 43
4 10 Ուղղակի Պէպէք ուրբաթ Պէյլ. Չնկ. 31
4 45 Ուղղակի Պէպէք բացի ուրբաթէ 32
10 30 Պշք. Օր. Գրչ. Արն. բացի Ուր. 34
11 15 Գապ. Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Պէպ. Բ. Հ. Գօյճ. Ենք. 15
11 45 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արն. Գնտ-Ա- Հս. 22
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք. 32

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոյ ժամերը

12 10 Ուղղակի Վանիքէօյ 33
1 — Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Գվզ. Նէր 44
1 45 Պշք. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. բացի ուր. 34
2 45 Ուղղակի Գանտիլլի բացի ուրբաթէ 32
2 50 Իւսկ. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վնք. Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Չպզ. Բշպ. Պէյզօզ ուրբաթ օրերը 2 35ին Թրպ. Պէօյք. Մզպ. 39
4 35 Պշք. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. 33
8 35 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. պիտի հաղդ. ուրբ. 8 45 Ա. Հիս. Գնլճ. Չպզլ. Բշպ. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. 33
9 — Պշք. Գնտ. Ա- Հիսար Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պէյզ. բացի ուրբաթէ
9 30 Պշք. Գզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանք. Գնտ. Ա. Հ. Ուրբ. օրերը 20 վայրկեան վերջը 44
10 15 Իւս. Գզկ. (բացի ուրբաթէ) 42
10 20 Պէշք. Գնտ. Ա. Հս. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պէյզ. Մէզ. Բ. Ա. Գավազներ 39
10 35 Պշք. Պէյլ. Չէնկ. Վնք. Արն. Գնտ. Ա. Բ. Հիս. Գնլճ, Մրկ. Ենք. Բշպ. Պէյզ. ուրբաթ օրերը 15 վայրկեան վերջը Գզկ. 33
10 40 Իւսկ. Գզկ. (բացի ուրբաթէ) 21
11 — Պէշք. Գզկ. Պէյլ Չնկ. Վանք. Գնտ. Պէպէք բացի ուրբաթէ 33
11 20 Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պէյզ. ուրբաթ օրերը Գուզկունճուգ 44
12 — Պէշ. Գուզկ. Պէյլ. Չէն. Վան. Պէպէք 34

Ամէն ուրբաթ ժամ 11ին Մէզարպուրնիէն շոգենաւ մը ելլելով Պէօյք. Թրպ. Ենք. Մրկ. Բ-Հս. Պէպ. Արն. Օրթ. Պշք. հանդիպելով Կամուրջ։

Ամէն ուրբաթ ժամ 10 45ին Մէզարպուրնիէն շոգենաւ մը ելլելով Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Բշպ. Չպ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնք. Չնկ. Պէյլ- Գզկ. Իւսկ հանդիպելով Կամուրջ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
Տնօրէնութիւն յՆիւ-Եորք
Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ Իթալիէն. 1, 3, իր Լը Րէլիթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ
1845էն հիմնուած է

Ապահովագր. ներու վճռ. 1 Միլիոն	1,000000
1895ի տարեվերջին	
Ապահովագրեալներու վճարուած	7,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000
1896 յունուար 1	
Աւանդը եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,00000
Շաւելեալ դրամագլուխ	121,00000
Ըրդի ապահովագրութիւնք 4Միլիար	141,00000

[illegible]
Շահաբաժիններու բարձրութիւն և ապահովագրեալներու վերադարձում ի դէպ մահու.
Պայմանագրութեան նոր եղանակ սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս՝
ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.
Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ առալով ընկերութեան փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
188 Յ. ՈՒ. ՀԱՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա [illegible] խան, Ղալաթիա

COMP. [illegible] RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Գշ. 18 30 Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէօն, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի
Դշ. 19 31 Սեվաստոպօլի [illegible] ժամը 10ին
Եշ. 20/1 Տարտանէլ, Այնորօզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի
Ուր. 22 3 Ինէպօլու, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։
562

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ Է ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլիոյ և Պոնթոսի միջեւ կանոնաւորական ճամբայ
ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Օգոստ. 30 Մէնզալէ Մարսիլիայէն։
Սեպտ. 5 Անտուլէ Անատոլուի եզերքէն։
ՄԵԿՆՈՒՄ
Օգոստ. 31 Մէնզալէ Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։
Սեպտ. 6 Անտուլէ Մարսիլիա ուղղակի։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
[illegible] ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹՈՒԹԷՄ ՐԸԳՈՒԼ
575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒԹՃԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (15)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ՑՓԵՆԻ ՄԱՐԳԻՏՋՈՒՀԻՆԵՐԸ

—Սիրելի Բլէզ, պատասխանեց վարձակալուհին քաղցր ձայնով, կը հասկնամ ձեր կսկիծն և ես ալ կը կարեկցիմ, բայց պէտք է մխիթարուիք։ Ռըպէյի մէջ բարեկամներ չեն պակսիր ձեզ, և միթէ հոս, այս ագարակին մէջ ձեզ չե՞նք սիրեր։

Ձեր հասակակից աղջիկները, գաւառս, ձեր ընկերներն ամենն ալ կը սիրեն զձեզ, վասն զի արժանի էք սիրուելու. և անոնք ամենն ալ ձեր քոյրերը պիտի ըլլան...։

—Այո, անոնք ամենն ալ երջանիկ են, գոչեց Բլէզ կսկծագին ձայնով մը, վասն զի մայր ունին։

Աղջկան այս գոչումը իր ներքին մտածմանց յայտնութիւնն էր, որոնց մորմոքն էր։

Ագարակէն դուրս ելնելուն պէս, վազեց գիւղապետին տունը։

Ան ալ աւելի բան մը չէր գիտեր. տիկին Տէօրոյի բառերը միայն կրկնեց։

—Բոնի ոստիկանութեան Պ. տեսուչը թերեւս ինձմէ աւելի տեղեկութիւն ունի, ըսաւ։ Եթէ ունի, անշուշտ չի զլանար ձեր խնդրած տեղեկութիւնները։

Աղջիկն իր բնակարանը վերադարձաւ տարտամ յոյսով մը, բայց միշտ մտահոգ։

Իր քսակիկին մէջի ստակն համրեց, հարիւր վաթսուն ֆրանք գտաւ։

—Օ՛, հարուստ եմ եղեր, ըսաւ ինքնիրեն։

Երկու շրջազգեստ և քիչ մ'ալ ճերմակեղէն իր ամբողջ հարստութիւնը կը կազմէր։

Հետեւեալ առաւօտուն, լաւ մը հագուեցաւ և ճամբայ ելաւ։ Շատ շնորհագեղ ու սիրուն էր իր նիվէռնական գեղջկուհիի կերպարանքով։

Քալելով Բոյսի գնաց Ռըպէյի մօտակայ կայարանը։ Հոն առժամ մ'առաւ Բոնն քաղաքն երթալու համար։ Հոն հասնելուն պէս՝ ոստիկանութեան տեսչին բնակարանը հարցուց և ուղղակի հոն գնաց։

Տեսուչը մեծ քաղցրութեամբ ընդունեց զայն։

Բլէզ յուզեալ ձայնով մը համառօտապէս յայտնեց իր այցելութեան պատճառը։

—Սիրելի աղջիկս, պատասխանեց, ձեր շարժառիթը շատ գովելի է. և ես կը հասկնամ ձեր սրտատանջութիւնն այն խեղճ կնոջ համար, որ՝ ինչպէս կ'ըսէք՝ ձեր մայրն եղած էր գրեթէ. Դժբաղդաբար ես բան մը չեմ գիտեր և շատ կը ցաւիմ ձեր պատճառաւ, հաւատացէք։ Այնպիսի պատճառներով, որոց արժէքն ինձի չլինար գնահատել, այդ տարաբաղդին ընտանիքը պարտք չէ սեպեր յայտնել իր անունը, ոչ ալ ինչ ըլլալը անոր օգտին համար։ Բայց տարակոյս չկայ որ վիճակին փոփոխութիւնն օգտակար պիտի ըլլայ անոր։ Այս կէտը պէտք է անդորրէ ձեր սիրտը։ Սա միայն գիտեմ և կրնամ ըսել ձեզ թէ Ռըպէյի ագարակէն ուղղակի Փարիզ տարուեցաւ։

Աղջիկը շնորհակալութիւն յայտնեց տեսչին և մեկնեցաւ։

—Փարիզ... Փարիզ տարուեր է... կ'ըսէր ինքնիրեն. բայց Փարիզ մեծ է, շատ մեծ։

Առաջին անգամ իր մտածութիւնը դէպ այն ահագին քաղաքը կը նետուէր, և գրեթէ շլացմամբ կ'ընդնշմարէր զայն։

Նրվէն գնացող առաջին կառախումբը նստելով Բոյսի վերադարձաւ։ Արդէն ուշ էր ժամանակը. և թէպէտ քանի մը հոգի կը ճանչէր այդ փոքրիկ քաղքին մէջ, բայց մտածելով որ տակաւին մէկ ժամու չափ լոյս ունէր և Ռըպէյ երթալու համար ալ երկու փարսախէն նուազ տեղ կար քալելիք, չվարանեցաւ ճամբայ ելնելու, մէկ մասն ալ մութին մէջ քալել աչքն առնելով։

Գրեթէ քառորդ մ'ի վեր ճամբայ ելած էր, մարդ մը մօտեցաւ իրեն. կը թուէր թէ ան ալ Բոյսիէն կուգար։

—Բարի իրիկուն, օրիորդ Բլէզ, ըսաւ, ձեզ հեռուէն ճանչելով՝ քայլերս փութացուցի որպէս զի միասին երթանք։

Այսպէս խօսողը Կիւսթաւ Տը Բրէսլ երիտասարդ կոմսն էր։

Անտարակոյս դիպուածը չէր որ զայն Բոյսի տարեր էր, ոչպէս զի յանկարծ այդ գեղեցիկ աղջկան ճամբուն վրայ գտնուէր։

Հազիւ տասնեւինն տարեկան, կ'ուզէր իր վրայ պատշաճեցնել Քոռնէյլի հետեւեալ տողերը.

«Դեռատի եմ արդարեւ, բայց բարեծնունդ հոգիներու համար քաջութիւնը տարիներու թիւոյն չի սպասեր»։

Եւ ինչպէս որ լաւ շուներն ի բնէ որսորդ կ'ըլլան, ինքն ալ իր մարքիզ հօրը նման, Տօն Ժուանի թոռ մ'ըլլալ կ'ուզէր։ Պ. Կիւսթաւ արդէն սկեպտիկեան մ'էր։ Պէտք է հաւատանք թէ իր մօրն և քրոջը նկատմամբ խորին ակնածութիւն ունէր. բայց այլ սալոնի գեղանի պարոնիկներէն շատերուն պէս՝ կանանց առաքինութեանը վրայ հաւատք չունէր։

Բլէզ բնաւ գոհ չեղաւ այս հանդիպումէն. բայց որովհետեւ ճամբաներն ամենուն համար են, չկրցաւ ըսել երիտասարդին, ինչպէս որ կ'ուզէր.

—Ի՞նչ իրաւունքով դուք հոս կը գտնուիք։

—Շատ տրտում կ'երեւիք, օրիո՛րդ Բլէզ, ըսաւ Կիւսթաւ խօսակցութիւն բանալու համար։ Ըսել է թէ գոհ եղած չէք ձեր այս ուղեւորութենէն։

—Անօգուտ տեղն էի, պատասխանեց։

—Այս առտու Ռըպէյի մէջ իմացայ երէկուան անցքը, և ձեր ալ սաստիկ տրտմիլը։ Ես ալ շատ ցաւեցայ, վասն զի մեծ համակրութիւն ունիմ ձեր վրայ, օրիո՛րդ Բլէզ։

—Չափազանց բարեսիրտ էք պարո՛ն։

—Ամէն ձեռքէս եկածը կ'ընեմ ձեզի հաճոյ ըլլալու համար, շարունակեց Կիւսթաւ. և եթէ կ'ուզէք ընդունիլ իմ բարեկամութիւնս, պիտի տեսնէք թէ ես շատ անձնուէր եմ իմ սիրած անձերուս։

—Շնորհակալ եմ, պարո՛ն, ինձ համար չէք կրնար բան մ'ընել։

—Կը սխալիք, օրիո՛րդ Բլէզ, և պիտի ապացուցանեմ ձեր սխալը։ Դուք շատ կը սիրէք Սօրպիէններուն ագարակին խեղճ կինը, այնպէս չէ՞։

—Մօր մը պէս, պատասխանեց Բլէզ։

—Եւ ձեզ աւելի վշտացնող բանը չգիտնալնիդ է թէ ո՛ւր է հիմա և ի՛նչ պիտի ըլլայ։

—Փարիզ տարուեր է. Բոնի մէջ իմացայ։

—Այդչափ միայն կրցիք իմանալ։

—Այո՛, այո՛, ըսաւ աղջիկը խորին հառաչով։

(Շարունակելի)